

Strategia Rozwoju Powiatu Garwolińskiego 2015 - 2030

WSTĘP

Samorząd Powiatu Garwolińskiego, mając na uwadze konieczność wspierania i stymulowania dynamiki gospodarczej oraz potrzebę tworzenia nowych możliwości rozwoju powiatu, przyjął Strategię Rozwoju Powiatu Garwolińskiego na lata 2004 – 2014 a obecnie na lata 2015-2030. Władze samorządowe mają nadzieję, że zaktualizowana Strategia stworzy trwałe podstawy dla wspierania rozwoju lokalnego oraz zbuduje struktury współpracy podmiotów życia społecznego i gospodarczego, które pozwolą na zrównoważony rozwój Powiatu Garwolińskiego.

Strategia rozwoju oznacza sposób wyznaczania celów, kierunków i metod działania w sytuacji zachodzących zmian. Jest to ciągły proces zarządzania nastawiony na formułowanie i wdrażanie skutecznych sposobów działania. Strategia ustala hierarchię celów, podporządkowuje działania doraźne celom długookresowym oraz dostarcza podstaw do racjonalnego działania.

Dokonujące się przemiany polityczne i gospodarcze powodują wzrastające potrzeby i oczekiwania społeczne. Zmuszają władze do poszukiwania sposobów dostosowania lokalnej polityki społecznej do nowych sytuacji. Działania te nie mogą być intuicyjne, lecz powinny zostać wszechstronnie zaplanowane i konsekwentnie realizowane. Etap planowania takiego procesu określa się mianem budowy strategii rozwoju. Strategia rozwoju powinna być podstawowym dokumentem planistycznym powiatu, mającym charakter nadrzędny w stosunku do innych aktów planowania. Głównym zadaniem strategii jest określenie na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań rozwoju powiatu – strategicznych kierunków działania, które mają kluczowe znaczenie z punktu widzenia zaspokajania potrzeb mieszkańców. Tak więc wskazuje ona najważniejsze problemy do rozwiązania, na których powinna być skoncentrowana uwaga środków decyzyjnych w powiecie.

Prace nad strategią prowadzone były w następujących etapach:

1. Diagnoza stanu istniejącego.
2. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń stojących przed powiatem.
3. Określenie zadań i priorytetów, celów strategicznych i operacyjnych.

4. Opracowanie systemu wdrażania strategii i jej modyfikacji w miarę zmian zachodzących w otoczeniu.

Opracowana strategia jest dokumentem wyznaczającym podstawowe kierunki rozwoju Powiatu Garwolińskiego w perspektywie najbliższych lat, co w sposób najbardziej ogólny określa przyjęta misja, a także wskazuje zasadnicze priorytety rozwoju gospodarczego (cele strategiczne), a w ich ramach cele operacyjne. Strategia Rozwoju Powiatu Garwolińskiego proponuje określone kierunki wspólnych działań tym wszystkim osobom, instytucjom i podmiotom, które chcą aktywnie wpływać na przemiany społeczno-gospodarcze naszego powiatu. Jej zapisy powinny stać się płaszczyzną porozumienia władz samorządowych, przedsiębiorców, organizacji społecznych i ludności, a także stanowić inspirację do wspólnych działań na rzecz jak najlepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców powiatu.

Ze względu na zmieniające się warunki zewnętrzne oraz fakt, że zarówno na szczeblu krajowym, jak i wojewódzkim doszło do ostatecznego zdefiniowania strategii w odniesieniu do okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020 przystąpiono do prac nad aktualizacją i tworzeniem dokumentu, w wyniku których powstało niniejsze opracowanie.

I. CHARAKTERYSTYKA POWIATU GARWOLIŃSKIEGO

1. Rys historyczny

Powiat Garwoliński chlubi się wielowiekową tradycją swej działalności. Pierwsza wzmianka o utworzeniu powiatu¹ pochodzi z 1539 roku. 25 lutego 1539 r. miłościwie panujący w Rzeczypospolitej król Zygmunt I Stary nakazał, aby sądy ziemskie dla zawiślańskiej części powiatu czerskiego odbywały się w Garwolinie: "Roki ziemskie, które zwykle w mieście Czersku wykonywano, winny odbywać się w środy w Garwolinie, przenosimy je na prośbę Jana Warszawickiego podsędziego czerskiego i Aleksego Cieciszewskiego z Zalesia, rzeczników szlachty przybywającej z tamtej strony Wisły".

Do roku 1526 teren dzisiejszego Powiatu Garwolińskiego należał do Księstwa Mazowieckiego i wchodził w skład Ziemi Czerskiej. Jego południowe partie wchodziły w skład Ziemi Stężyckiej w województwie sandomierskim.

W 1539 roku utworzony został Powiat Garwoliński z prawobrzeżnej części Ziemi Czerskiej. W okresie przedrozbiorowym sięgał bardziej na północ i wschód. Należały wówczas do niego południowe tereny powiatów Otwock i Mińsk Mazowiecki. Od wschodu graniczył z Ziemią Łukowską, a od południa z Ziemią Stężycką. Granica południowa biegła wzdłuż rzeki Promnik, następnie koło Zwoli i dalej w kierunku Stoczka Łukowskiego. Łaskarzew, Maciejowice i Żelechów leżały na Ziemi Stężyckiej. Należał do średnio zaludnionych w Polsce. Przeciętna gęstość zaludnienia wynosiła od 10 do 15 mieszkańców na 1 km². Duża część terenu była zalesiona. Mówiło się, że obszar ten należał do tzw. Mazowsza Leśnego. Po wcieleniu Mazowsza do Korony pozostał do rozbiorów częścią Ziemi Czerskiej w województwie mazowieckim.

„Od roku 1565, a więc od chwili, gdy Garwolin stał się starostwem niegrodowym, zarząd jego spoczywał w rękach starosty.

¹ Według Encyklopedii Staropolskiej Zygmunta Glogera: ... "Powiat wyraz w języku polskim starożytnym, sięgający czasów słowiańsko – lechickich, lechickich oznaczający okolice, obwód, którego mieszkańcy powiadamiali się na wspólne wiece i do wspólnej obrony w swoim grodzie".

Starosta² niegrodowy nie miał władzy sądowniczej, był jedynie rządcą dóbr królewskich i odpowiadał za ich całość. Do jego obowiązków należało między innymi wzywanie przed sąd ziemski osób odpowiedzialnych za szkody w starostwie, przewodzenie pospolitemu ruszeniu. W 1565 r. w skład starostwa garwolińskiego wchodziły miasto Garwolin oraz wioski Wola Rębkowska, Miętne, Jagodne, Puznów, Goździk, Unin, Leszczyny i Niecieplin. Łączna liczba łańów wynosiła 154 ¹/₄, obszar 69,3 km².”

Funkcje starosty garwolińskiego pełnili m.in. Hetman Wielki Koronny Jan Zamoyski herbu Jelita, druga osoba w państwie za czasów króla Stefana Batorego (był najbardziej znanym starostą na przełomie XVI i XVII w.) a następnie przez długie lata przedstawiciele rodów Ostrorogów i Bielińskich. Na początku XIX wieku czasowymi posiadaczami starostwa byli Tadeusz Czerski i Adam Gorzowski.

Teren powiatu uległ dużym zniszczeniom w czasie wojny ze Szwecją w połowie XVII w. oraz na początku XVIII w. w okresie wojny północnej podczas przemarszów i grabieży ze strony wojsk saskich, rosyjskich i szwedzkich.

W lutym 1796r. Powiat Garwoliński wszedł w skład dystryktu mazowieckiego początkowo z siedzibą w Mińsku, później w Stanisławowie a następnie w Siedlcach. Kierował nim naczelnik dystryktowy Franciszek Tschirsch von Siegstatten, były starosta sądecki. Patent cesarza Franciszka II z 21 marca 1796 roku ogłosił wcielenie nowego zaboru do monarchii habsburskiej. Niedługo później, rozporządzeniem Komisji Urządzającej Galicji Zachodniej z 18 lipca 1796 roku powiat garwoliński wszedł w skład cyrkułu mińskiego podporządkowanego staroście cyrkularnemu siedleckiemu.

W wyniku reformy administracyjnej z 1 maja 1804 r. rozpoczął działalność cyrkuł siedlecki obejmujący dotychczasowy cyrkuł o tej nazwie wraz z planowanym cyrkułem w Wiązowej (zachodnia część siedleckiego z Garwolinem, Kuflewem, Mińskiem, Osieckiem, Siennicą, Stanisławowem oraz Mokobodami), do którego

² Starosta – od czasów najdawniejszych Polacy, tak mianowali przywódcę, zwierzchnika i osobę najstarszą urzędem w danym miejscu. Skrzetuski w „Prawie politycznym narodu polskiego” tak pisze: ...”grodzki starosta, sądy grodzkie sprawował, bezpieczeństwa w starostwie swoim pilnował, zamku całości przestrzegał”.

W miarę więc gdy w starostwie był gród i sadownictwo, lub go nie było, starostowie byli „grodowi” lub „niegrodowi”, tak jak starostwa „grodowe” i „niegrodowe”.

Starostwa grodowe nadawały wyższą godność, ale za to niegrodowe były bardziej dochodowe. Na utrzymanie starostw płynęły między innymi następujące dochody:

- Dziesiąta część wpływów pieniężnych
- Trzeci snop, wytrącając zasiew
- Dziesiąta ryba przy spuszczeniu stawów
- Z dochodu sądowego od kopy 3 grosze
- 12 groszy od dziewczki, idącej za mąż do innej wsi
- od naznaczenia przysięgi 2 grosze
- grzywny za psucie miedz granicznych.

dołączono część zlikwidowanego cyrkułu radzyńskiego z Żelechowem, Maciejowicami, Rykami i Stężycą. Jednocześnie Garwolin stał się wówczas siedzibą komisarza okręgowego.

Po upadku Księstwa Warszawskiego i przejściowym okresie okupacji rosyjskiej trwającej do połowy 1815 r. Garwolin wszedł w skład województwa podlaskiego, autonomicznego Królestwa Polskiego i stanowił część obwodu łukowskiego. Mimo że powiat garwoliński został utrzymany, zachował znaczenie jedynie jako okręg wyborczy szlachty.

W latach 1815 – 1837 teren powiatu garwolińskiego znajdował się w obwodzie łukowskim województwa podlaskiego, następnie stanowił część powiatu łukowskiego leżącego w guberni siedleckiej. Ważną rolę w rozwoju powiatu odegrała zbudowana w 1835 roku droga bita z Warszawy przez Garwolin do Lublina. Równie wielkie znaczenie miało wybudowanie dróg żelaznych pod koniec XIX w.

W ramach represji popowstaniowej władze rosyjskie przemianowały w 1837r. województwa na gubernie, następnie ukazem z października 1842 r. obwody na powiaty a dotychczasowe powiaty na okręgi. Od 1 stycznia 1845r. po likwidacji guberni podlaskiej, okręg Garwolin stanowiąc część powiatu łukowskiego, wchodził w skład guberni lubelskiej.

Po klęsce powstania styczniowego, w którym okręg garwoliński wziął aktywny udział, władze rosyjskie wprowadziły 31 grudnia 1866 r. nowy podział administracyjny Królestwa Polskiego. Jednym z dziesięciu powiatów nowo utworzonej guberni siedleckiej został Powiat Garwoliński. Utworzony z części dawnego powiatu łukowskiego obejmował obszar 1862 km². Od północy graniczył z powiatem nowomińskim, od wschodu z powiatem łukowskim, od południa z powiatem puławskim (nowoaleksandryjskim). Zachodnią i południowo-zachodnią granicę tworzyła rzeka Wisła, oddzielająca powiat od powiatu kozienickiego w guberni radomskiej. Powiat miał charakter rolniczy. Wśród około 60 zakładów były między innymi Huta Szkła braci Hordliczków we wsi Trąbki, 5 gorzelni, 8 browarów, 6 wytwórni octu, 3 wytwórnie napojów gazowanych, 20 garbarni, 3 mydlarnie, 4 tartaki, 9 cegielni i 2 farbiarnie. W II połowie XIX w. na terenie powiatu istniało 39 szkół początkowych i 4 kantory ewangelickie. W 1877 r. przecięła go z północy na południe linia kolei nadwiślańskiej. W 1878 r. powiat liczył 92 535 mieszkańców, w tym 78 725 katolików, 11 838 żydów, 1 815 ewangelików, 80 prawosławnych i 77 raskolników.

W latach 1867-1915 w skład powiatu wchodziły dwa miasta: Garwolin i Żelechów i 17 gmin: Warszawice, Wilga, Wola Rębkowska, Górzno, Żelechów, Kłoczew, Łaskarzew, Maciejowie, Osieck, Pawłowice, Podlęż, Pszonka, Ryki, Sobienie Jeziory, Sobolew, Trojanów i Ułęż. Naczelnikami powiatu byli Rosjanie.

W okresie I wojny światowej, w sierpniu 1915r. władze administracyjne i wojska rosyjskie opuściły teren powiatu. Północną część powiatu zajęły wojska niemieckie a południową – wojska austro-węgierskie. Władzami powiatowymi kierował niemiecki szef powiatu. Działał również Sejmik Powiatowy w składzie 16 deputatów. Pod koniec tego roku powiat garwoliński powiększony o twierdzę Dęblin i gminę Irena włączony został do Generalnego Gubernatorstwa Warszawskiego.

W listopadzie 1918r. członkowie Polskiej Organizacji Wojskowej Obwodu Garwolin rozbili stacjonujące na terenie powiatu oddziały żandarmerii i wojska niemieckiego. W tym samym roku rozpoczęły działalność władze administracyjne powiatu na czele z powiatowym komisarzem ludowym. Rozporządzeniem Rady Ministrów z 28 sierpnia 1919r. wprowadzono w miejsce Urzędu Powiatowego i Komisarza Powiatowego – Starostwo ze starostą na czele jako szefem administracji i reprezentantem rządu w powiecie. Początkowo starosta współdziałał z Sejmikiem Powiatowym i organem wykonawczym starostwa – Wydziałem Powiatowym w składzie: starosta i 6 przedstawicieli wybranych przez Sejmik. Kilka lat później, na podstawie rozporządzenia Prezydenta RP z 19 stycznia 1928 r. Starostwo przestało być instytucją kolegialną. Większość decyzji podejmował sam starosta – niekiedy tylko konsultował je z organami samorządowymi.

W chwili odzyskania niepodległości powiat był poważnie zniszczony, spaleni uległo ponad 3 tysiące budynków mieszkalnych i gospodarczych. Przez kilka dni na jego terenie przebywały wojska bolszewickie zaprowadzając swoje porządki i tworząc organy władzy. Mocą ustawy z dnia 21 marca 1919r. Powiat Garwoliński wszedł w skład województwa lubelskiego utworzonego z byłej guberni siedleckiej i lubelskiej. W 1931 roku Powiat Garwoliński obejmował obszar 1973,90 km² i liczył 159 942 mieszkańców. W 1936 roku liczba mieszkańców wzrosła do 189 407 osób.

W okresie dwudziestolecia międzywojennego 90% ludności powiatu utrzymywało się z pracy na roli. W 1936 roku w 2974 zakładach rzemieślniczych pracowało 4611 osób. Istniało wówczas 287 zakładów przemysłowych oraz 1996 przedsiębiorstw handlowych.

1 kwietnia 1939r. Powiat Garwoliński został włączony do województwa warszawskiego. Dzielił się wówczas na 18 gmin wiejskich – Górzno, Kłoczew, Łaskarzew, Maciejowice, Miastków, Osieck, Parysów, Podlęż, Ryki, Sobienie Jeziory, Sobolew, Stężyca, Trojanów, Ułęż, Warszawice, Wilga, Wola Rębkowska, Żelechów, jedną gminę osadzką – Łaskarzew i dwa miasta – Garwolin i Żelechów.

Jesienią 1939r. po klęsce państwa w wojnie z Niemcami został zorganizowany niemiecki aparat administracyjny powiatu. Charakterystyczną jego cechą było scentralizowanie władzy w rękach Kreishauptmana – starosty, który był faktycznym panem życia i śmierci na podległym terenie. Mianowani i odwoływani przez niego urzędnicy byli odpowiedzialni tylko przed nim. Istniejący do 1939 roku samorząd powiatowy został zlikwidowany, na jego miejsce okupant utworzył Związek Gmin, stanowiący jeden z referatów w wydziale spraw wewnętrznych starostwa. Władze okupacyjne przyłączyły do powiatu gminy Stoczek Łukowski, Jarczew, Ciechomin i Prawda. Gminy – Ryki, Kłoczew, Ułęż, Trojanów i Irena dołączone zostały do Puław.

W latach 1943 -1945 działały również konspiracyjne władze powiatu – Delegatura Powiatowa w Garwolinie na czele z Bronisławem Warownym, działaczem ruchu ludowego. Nie uznawała ona zmian wprowadzonych przez okupanta i rozciągnęła swoje kompetencje na obszar powiatu w granicach z 1 września 1939 r.

W lipcu 1944r. władze organizacyjne okupanta oraz oddziały niemieckie opuściły teren powiatu. Władzę objął Tymczasowy Komitet Wykonawczy Powiatowej Rady Narodowej w Garwolinie z Leonem Miernikiem jako przewodniczącym. Zadania, jakie otrzymał to m.in. uruchomienie instytucji państwowych, samorządowych, społecznych i spółdzielczych, organizowanie rad narodowych oraz załatwianie spraw powiatowych z władzami sowieckimi reprezentowanymi przez komisarza wojennego powiatu. We wrześniu trwały prace związane z organizowaniem Powiatowej Rady Narodowej, 27 września 1944r. wybrano sześciuosobowe prezydium reprezentujące Radę na zewnątrz oraz kierującego jej pracami przewodniczącego, którym został Leon Miernik – członek Polskiej Partii Socjalistycznej. Organem wykonawczym Rady był Wydział Powiatowy. Od sierpnia 1944r. działało również Starostwo Garwolińskie.

21 grudnia 1944 roku w czasie pierwszego zjazdu starostów województwa warszawskiego sytuacja w powiecie garwolińskim przedstawiała się następująco: "Starostwo zorganizowane z fachową obsadą, współpraca z Powiatową Radą

Narodową dobra. Cały ciężar pracy spoczywa na Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Partii Socjalistycznej. Trudności transportowe, aprowizacyjne, brak sankcji ze strony Milicji Obywatelskiej za wyrób samogonu, za wyrąb lasów oraz rabunek mienia opuszczonego”.

Reforma z 20 marca 1950r. zlikwidowała dualizm władzy w terenie i zniósła urząd starosty. Pełnię władzy wykonawczej przekazała Prezydium Powiatowej Rady Narodowej na czele z przewodniczącym. W 1954r. w wyniku zmian w podziale administracyjnym z południowych gmin powiatu garwolińskiego powstał powiat rycki. Od 13 grudnia 1973r. na czele władz powiatowych stał Naczelnik Powiatu a nowa reforma administracyjna z 31 maja 1975r. powtórnie zlikwidowała powiaty.

Po głębokich zmianach ustrojowych i systemowych zapoczątkowanych w roku 1989 przyszedł czas na zmiany administracji w skali całego kraju. Powiaty ponownie powróciły na mapę Polski w wyniku reformy administracyjnej z 24 lipca 1998r. Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998 roku o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz.U. z dnia 28 lipca 1998 roku Nr 96, poz. 603) z dniem 1 stycznia 1999 roku wprowadzono zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa. Jednostkami zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa są gminy, powiaty i województwa.

Powiat Garwoliński powstał na podstawie § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 1998 roku w sprawie utworzenia powiatów (Dz.U. z dnia 10 sierpnia 1998 roku Nr 103, poz. 652). Z dniem 1 stycznia 1999 r. powstał Powiat Garwoliński z siedzibą władz w Garwolinie.

2. Podział administracyjny

Powiat Garwoliński położony jest we wschodniej części Niziny Południowo-Mazowieckiej największego w kraju województwa mazowieckiego na Mazowszu, w odległości około 60 km od wielkiej aglomeracji jaką jest Warszawa. Jego obszar znajduje się w prawym dorzeczu środkowego biegu Wisły oraz jej niewielkich dopływów: Wilgi, Okrzejki i Promnika. Zawiera na swoim obszarze różnorodność przyrodniczą, osadniczą i gospodarczą.

Województwo mazowieckie

W skład Powiatu wchodzi następujące gminy:

- Gmina miejska Gawolin
- Gmina miejska Łaskarzew
- Gmina miejsko- wiejska Pilawa
- Gmina miejsko- wiejska Żelechów
- Gmina Łaskarzew
- Gmina Garwolin
- Gmina Borowie
- Gmina Górzno
- Gmina Maciejowice
- Gmina Miastków Kościelny
- Gmina Parysów
- Gmina Sobolew
- Gmina Trojanów
- Gmina Wilga

Podział administracyjny powiatu garwolińskiego

3. Obszar i środowisko geograficzne.

Obecnie Powiat Garwoliński zajmuje powierzchnię 1 284km², a mieszka w nim około 110 tys. osób. (108 652- dane na III kwartał 2015) Jest jednym z większych obszarowo powiatów w Polsce, a jednocześnie słabo zaludnionym terenem o charakterze rolniczym. Przez teren powiatu przebiega droga krajowa: nr 17 Warszawa – Lublin – Hrebenne oraz równoległa do niej linia kolejowa. Na terenie brak jest autostrad, dróg ekspresowych oraz przeprawy mostowej przez Wisłę co ogranicza możliwości rozwoju gospodarczego powiatu garwolińskiego. Brak dróg obwodowych stolicy Powiatu – Garwolina o parametrach technicznych dostosowanych do obciążeń dla ruchu ciężkiego, prowadzi do dewastacji dróg powiatowych.

Tabela nr 1. Powierzchnia, liczba budynków na dzień 31 grudnia 2014 roku w powiecie garwolińskim

Powiat Gminy	Powierzchnia [km ²]	Użytki rolne [ha]	Lasy [ha]	Liczba budynków	
				ogólna	w tym budynków mieszkalnych
Powiat garwoliński	1284,83	78412	39519	86146	34474
Borowie	80,22	5897	1652	4378	1572
Garwolin gmina	135,76	7851	4907	9632	4047
Garwolin miasto	22,08	1594	51	6237	3178
Górzno	91,20	6020	2722	5483	1865
Maciejowice	174,04	8253	6879	7273	2449
Miastków Kościelny	85,28	6598	1698	5864	1575
Łaskarzew gmina	87,62	5052	3265	4429	1726
Łaskarzew miasto	15,35	920	383	3276	1889
Parysów	64,15	4859	1280	4069	1538
Piława	77,10	3884	3012	6514	3109
Sobolew	94,80	6196	2555	6978	2751
Trojanów	151,34	10200	3819	7592	2540
Wilga	118,40	4209	5849	7612	3861
Żelechów	87,49	6879	1447	6809	2374

4. Ludność.

Powiat Garwoliński liczy ponad 108 tysięcy mieszkańców, w tym w miastach ok. 29 tysięcy, a na obszarach wiejskich ok. 80 tysięcy. Gęstość zaludnienia na terenie powiatu wynosi 86,4 osoby/km², jest to wskaźnik zbliżony do średniej krajowej.

Gminy charakteryzujące się wysokimi walorami przyrodniczymi mają niższą gęstość zaludnienia, są zróżnicowane gospodarczo. Powiat Garwoliński jest jednym z powiatów województwa mazowieckiego, który odnotowuje ujemne saldo migracji. W znacznym stopniu proces ten związany jest z odpływem ludności powiatu do Warszawy, Lublina i innych miast w celu zdobycia miejsc pracy.

W powiecie garwolińskim zauważalne są takie zjawiska demograficzne jak spadek urodzeń, spadek przyrostu naturalnego, spadek udziału młodzieży w strukturze wiekowej, proces starzenia się oraz defeminizacja wsi i rolnictwa. Powoduje to znaczące zmiany w strukturze demograficznej, które muszą zostać uwzględnione przy wyznaczaniu wizji rozwoju powiatu. Szczególnie ważne jest ujęcie ludności w grupach wiekowych obrazujących ich aktywność zawodową.

5. Infrastruktura techniczna.

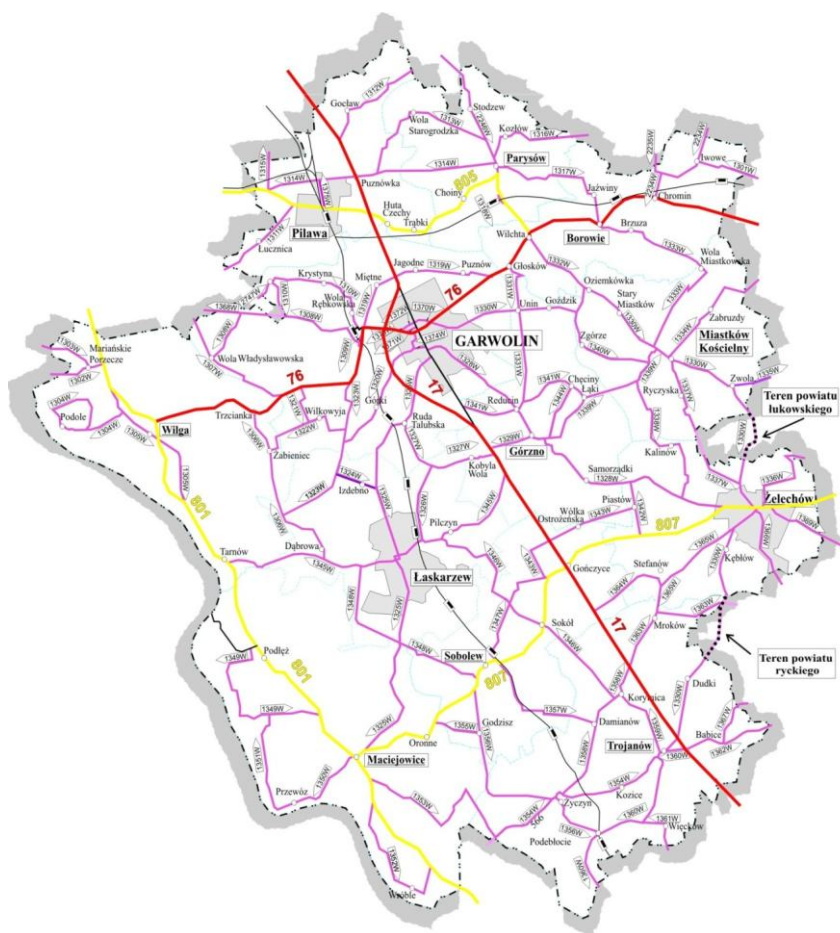
a) Drogi

Sieć dróg w powiecie garwolińskim obejmuje długość łączną:

- drogi krajowe – 83,493 km
- drogi wojewódzkie – 98,008 km
- drogi powiatowe – 548,958 km
- drogi gminne – 1197,1 km, w tym gruntowych 761,4 km

Łączna długość dróg publicznych wszystkich kategorii przebiegających przez powiat garwoliński wynosi 1927,55 km.

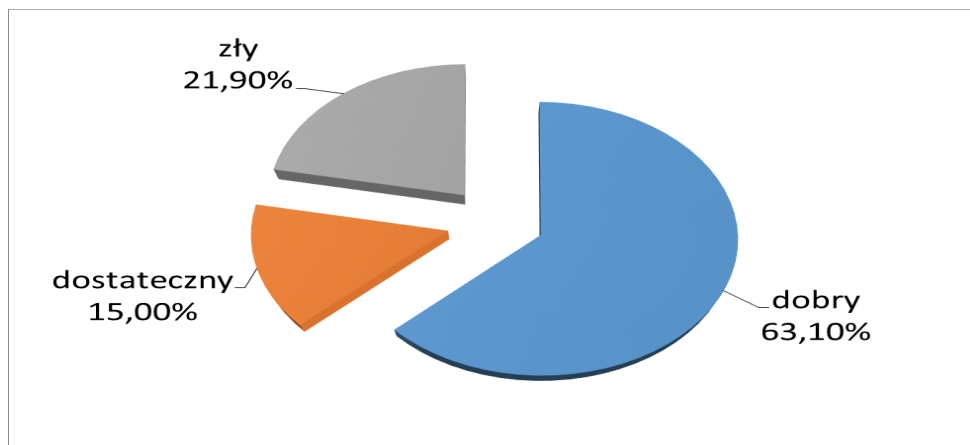
Rozmieszczenie dróg krajowych (kolor czerwony), wojewódzkich (kolor żółty) i powiatowych (kolor różowy) przedstawia rysunek nr 1.

Rys.1. Sieć dróg na terenie powiatu garwolińskiego.

Drogi powiatowe ze względu na ich przebieg dzielą się na drogi miejskie i pozamiejskie. Najwięcej dróg powiatowych w powiecie garwolińskim przypada na odcinki przebiegające poza miastami i wynosi 516,236 km, długość odcinków miejskich wynosi 32,722 km.

Stan techniczny dróg powiatowych w powiecie garwolińskim przedstawia wykres nr 1.

Twardą nawierzchnię posiada 497,775 km dróg powiatowych – 90,7% wszystkich dróg tej kategorii. Drogi o nawierzchni gruntowej to 51,183 km – 9,3% ogólnej długości dróg powiatowych. Udział poszczególnych rodzajów nawierzchni wśród dróg o nawierzchni twardej jest następujący:

- drogi o nawierzchni bitumicznej – 480,239 km,
- drogi o nawierzchni betonowej – 1,881 km,
- drogi o nawierzchni brukowcowej – 8,390 km ,
- drogi o nawierzchni tłuczniowej – 6,843 km,
- drogi o nawierzchni z kostki – 0,422 km

Infrastruktura drogowa to również obiekty inżynierskie jakimi są mosty i wiadukty drogowe.

Na terenie powiatu garwolińskiego istnieją 53 obiekty inżynierskie, których administratorem jest Powiatowy Zarząd Dróg w Garwolinie. Łączna długość tych obiektów wynosi 756,33 m. Większość obiektów zlokalizowana jest na terenach pozamiejskich (50 obiektów) 3 z nich na terenie miast. Stan techniczny większości tych obiektów (85%) jest zadowalający.

Poprawa stanu dróg wymaga znacznych nakładów finansowych na ich modernizację.

b) Sieć wodociągowa, kanalizacyjna

Jednym z podstawowych elementów infrastruktury technicznej, wyznaczającym standard zamieszkania na danym terenie, a jednocześnie będącym warunkiem prawidłowego rozwoju społeczno-ekonomicznego, jest dostępność mieszkańców do wody bieżącej z sieci wodociągowej. Sieć wodociągowa na terenie powiatu garwolińskiego jest stosunkowo dobrze rozwinięta.

Podobnie jak poziom rozwoju sieci wodociągowej, także stan skanalizowania danego obszaru oraz stopień oczyszczania ścieków określa zarówno standard życia jak i wskazuje na stan środowiska naturalnego. W praktyce krajów Unii Europejskiej są to jedne z podstawowych kryteriów, wyznaczających pozycję i rangę regionu czy miejscowości, jako miejsca korzystnego do zamieszkania, inwestycji czy wypoczynku.

O ile w zakresie zaopatrzenia w wodę teren powiatu plasuje się na jednej z pierwszych pozycji w regionie, o tyle w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków sytuacja jest znacznie gorsza.

c) Oczyszczalnie ścieków

Istotnym problemem powiatu, w zakresie gospodarki ściekowej jest oczyszczanie ścieków na terenach wiejskich. Dotyczy to w pierwszym rzędzie miejscowości i stref o charakterze turystycznym, w których szybkie rozwiązanie tego problemu jest warunkiem ich rozwoju.

Okolo 42,7% ludności powiatu garwolińskiego korzysta z oczyszczalni ścieków (wg danych GUS -BDL za 2014 r., wzrost o 1,7% względem 2013 r.). Z oczyszczalni korzysta 94,7% mieszkańców miast i zaledwie 22,3% mieszkańców wsi. Wszystkie miasta oraz większość gmin powiatu garwolińskiego są wyposażone w biologiczne oczyszczalnie ścieków o łącznej maksymalnej przepustowości 15,4 dam³ na dobę (tabela). Problemem w wielu miejscowościach pozostaje nadal niewystarczająca sieć kanalizacyjna.

Na terenie powiatu funkcjonuje kilka biologicznych oczyszczalni ścieków, które pracują na potrzeby szkół, osiedli mieszkaniowych i innych obiektów np.

- Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Życzynie (przepustowość 100 m³/dobę, ilość ścieków ok. 3 800 m³/rok);
- Osiedle mieszkaniowe w m. Podeblocie, gm. Trojanów (dawna oczyszczalnia wojskowa przepustowość 44 m³/dobę, ilość ścieków 2 410 m³/rok);
- Ośrodek Wypoczynkowy w Jabłonowcu, gm. Trojanów (przepustowość 100 m³/dobę, ilość ścieków ok. 2 500 m³/rok);
- Spółdzielnia Usługowo Produkcyjna „METROL” w Maciejowicach (przepustowość 100 m³/dobę, ilość ścieków ok. 5 000 m³/rok);
- Zakład Budowy i Eksploatacji Urządzeń Wodociągowo-Kanalizacyjnych Sp. z o.o. w Miętnej (oczyszczalnia w Woli Rębkowskiej - przepustowość 35 m³/dobę, ilość ścieków ok. 2 300 m³/rok);
- Jednostka Wojskowa w Pilawie (oczyszczalnia dla osiedla – przepustowość 50 m³/dobę, ilość ścieków ok. 8 200 m³/rok).

Tabela. Oczyszczalnie komunalne wg stanu na 31.12.2014 r. (źródło: WIOŚ)

Lokalizacja oczyszczalni Gmina	Eksploatator	Maksymalna przepustowość oczyszczalni m ³ /d	Ilość ścieków dm ³ /rok	Odbiornik ścieków	Uwagi
Miasto Garwolin	PWiK Sp. o.o. w Garwolinie	7000	1 768,0	Wilga	Kontrola w 2014r.
Miasto Łaskarzew	ZBiEUW-K Sp. z o.o. Miętne	1200	255,0	Promnik	Kontrola w 2014r.
Żelechów	ZGK w Żelechowie	2000	220,0	Żelechówka/ Wilga	Kontrola w 2014r.
Pilawa	ZGK w Pilawie	1560	190,0	Kanał Pilawski/ Kanał Osiecki/ Kanał Warszawicki	Kontrola w 2014r.
Pilawa m. Trąbki	ZGK w Pilawie	820	82,0	Kanał Parysowski/ Rydnia/Świder	
Maciejowice	Urząd Gminy Maciejowice	450	27,5	Okrzejka	
Sobolew	ZBiEUW-K Sp. z o.o. Miętne	790	124,1	Potok/Okrzejka	Kontrola w 2014r.
Górzno m. Górzno Kolonja	ZBiEUW-K Sp. z o.o. Miętne	130	20,2	Mierzączka/ Wilga	
Górzno m. Unin	ZBiEUW-K Sp. z o.o. Miętne	220	23,7	Wilga	
Parysów	PHU HYDROMIX Sebastian Piętka	202	15,0	Kanał Parysowski/ Rydnia/Świder	
Borowie	ZBiEUW-K Sp. z o.o. Miętne	260	45,2	Borowianka/ Wilga	
Miastków Kościelny	Urząd Gminy Miastków Kościelny	150	44,4	Wilga/	
Wilga m. Celejów	ZBiEUW-K Sp. z o.o. Miętne	140	21,0	Kanał Wilga/ Wilga	
Garwolin m. Stary Puznów	ZBiEUW-K Sp. z o.o. Miętne	200	14,3	Wilga	
Gm. Łaskarzew m. Nowy Pilczyn	Urząd Gminy w Łaskarzewie	280	22,3	Ciek/Promnik	
Ogółem		15 402	2 872,7		

Ogółem szacuje się że w ciągu 2014 roku na terenie powiatu garwolińskiego zostało odprowadzonych do wód powierzchniowych około 2,9 hm³ ścieków komunalnych

(wg prowadzonej przez WIOŚ bazy OCZYSZCZALNIE na podstawie informacji przekazywanych przez eksploatatorów oczyszczalni).

Ścieki przemysłowe

Większe ilości oczyszczonych ścieków odprowadzają do wód powierzchniowych lub do gruntu, zakłady wymienione w poniżej tabeli. Niektóre z nich oczyszczają głównie ścieki bytowe.

Tabela Oczyszczalnie przemysłowe wg stanu na 31.12.2014 r. (źródło: WIOŚ)

Zakład	Przepustowość* oczyszczalni [m ³ /d]	Ilość ścieków [dam ³ /rok]	Odbiornik ścieków	Uwagi
OSM Garwolin w Woli Rębkowskiej	2 500	526,3	rów / Wilga	Kontrola WIOŚ w 2014 r.
URJON Sp. z o.o. K. Urban i B. Jończyk w Trojanowie	220	-	Okrzejka	W latach 2009 -2014 oczyszczalnia nie była użytkowana.
„Waryński Origin” Sp. z o.o. w Żelechowie	50	1,6	Żelechówka / Wilga	
Ogółem	2 770	527,9		

*Uwagi: * - maksymalna przepustowość wg pozwolenia wodno-prawnego na zrzut ścieków.*

Znaczne ilości wód pochodzących z procesu odwróconej osmozy odprowadził do wód powierzchniowych AVON Operations Polska Sp. z o.o. w Garwolinie (31,4 dam³/rok).

6. Ochrona zdrowia

Sposób organizacji i poziom usług z zakresie ochrony zdrowia jest bardzo ważnym elementem wpływającym na jakość życia mieszkańców oraz istotnym elementem składowym infrastruktury. Jej stan wywiera niebagatelny wpływ na poczucie spokoju i bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.

Ochrona zdrowia w powiecie sprawowana jest w oparciu o nowoczesną i dobrze wyposażoną bazę szpitalną.

Usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej świadczy na terenie powiatu 7 Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej oraz 11 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej.

Wykaz podmiotów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu garwolińskiego.

Miasto Garwolin i Gmina Garwolin

1) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Garwolinie

ul. Lubelska 50, 08-400 Garwolin

tel/fax sekretariat 25 684 49 49

e-mail: sekretariat@spzozgarwolin.pl

SZPITAL, ul. Lubelska 50 - centrala tel. 25 684 47 00;

Przychodnia POZ w Garwolinie, ul Staszica 18, tek. 25 682-30-23;

Przychodnia POZ w Marianowie, tel. 025 681-40-95;

Przychodnia Specjalistyczna, ul. Lubelska 50, 25 684 47 35;

Dział Pomocy Doraźnej, ul. Staszica 18, tel. 025 682-28-21 lub 999 lub 112.

2) Szpital Mazowiecki w Garwolinie, 08-400 Garwolin, al. Legionów 11, tel. 25 682 16 93

3) Krajowy Ośrodek Psychiatrii Sądowej dla Nieletnich w Garwolinie, 08-400 Garwolin, al. Legionów 11, tel. 25 682 22 55;

4) „SANUS” Sp. z o. o., 08-400 Garwolin, ul. Dobra 3/LU9, 025 682 46 59;

- Przychodnia Rejonowa Nr 1 – filia, 08-400 Garwolin ul. Dobra 3, tel. 025 682 46 59;

- Przychodnia Rejonowa nr 2,, 08-400 Garwolin, ul. Nadwodna 15, 025 682 03 69;

5) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "MEDICAL" s.c., 08-400 Garwolin, ul. Kuśnierska 2, 025 682-03-31;

6) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „STOMED”, ul. Korczaka 35/3, 25 682 62 13;

7) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczo-Rehabilitacyjne "RELAX", 08-400 Garwolin, ul. Nadwodna 9, 025 682 41 23;

8) "ORTO-DENT" Niepubliczny Stomatologiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, ul. Kościuszki 49 J, 025 682-65-05;

- 9) Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej "EVITA", 08-400 Garwolin, ul. Kościuszki 49 J, 025 682-48-39;
- 10) Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej "DOZA" w Garwolinie, 08-400 Garwolin, ul. Kościuszki 49 J, 025 682-47-57;
- 11) Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Centrum Okulistyczne", 08-400 Garwolin, ul. Kościuszki 49 J, 25 682-37-16;
- 12) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej LUXDENTAL, 08-400 Garwolin, ul. Kościuszki 49 J, tel. 604680700;
- 13) Laboratorium Diagnostyczne Analityk S.C. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Garwolinie, 08-400 Garwolin, ul. Jana Pawła II, tel. 25 682-24-29;
- 14) Laboratorium Analiz Medycznych "LAMED", 08-400 Garwolin, ul. Dobra 3 LU 1, 025 682-03-74;
- 15) "SANA" Sp. z o.o., Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "SANA", 08-400 Garwolin, ul. Kościuszki 49 J, tel. 25 682-36-79,
- 16) B. Braun Avitum Poland Sp. z o.o., Stacja Dializ, 08-400 Garwolin, ul. Lelewela 2, 25 682 01 14;
- 17) Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Warszawie, Oddział Terenowy Nr 49, 08-400 Garwolin, ul. Lubelska 50, 025 682 46 17;
- 18) "Pępek Świata" Szkoła Rodzenia i Gabinety Lekarskie Sp. z o.o., 08-400 Garwolin, ul. Dobra 3/6 LU, 025 682-22-60;
- 19) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "DENTAL CLINIC" Agnieszka Chomicz, Ruda Talubska, ul. Akacyjowa 45, 08-400 Garwolin, tel. 693-854-212;
- 20) NZOZ „Centrum”. Filia Nr 1 w Garwolinie, ul. Staszica 24, 08-400 Garwolin;
- 21) Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Garwolinie, ul. Kardynała Wyszyńskiego 13, tel. 25 684-35-95 ,

Gmina Borowie

- 1) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Borowiu, 08-412 Borowie, ul. Garwolińska 9, tel. 25 685 90 29;

Gmina Górzno

- 1) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Górznie, 08 - 404 Górzno 156, tel. 681 22 22;

Miasto Łaskarzew

- 1) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łaskarzewie, 08-450 Łaskarzew, ul. Duży Rynek 32, tel. 25 684 50 17; „Medyk” SP. z o.o., 08-450 Łaskarzew, ul. Sportowa 17;
- 2) REH – MEDICA, Paśnik Dorota (NZOZ REH-MEDICA), 08-450 Łaskarzew, ul. Duży Rynek 31, tel. 609-530-822;

Gmina Maciejowice

- 1) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Maciejowicach, ul. Piramowicza 5, 08-480 Maciejowice. tel. 25 682 57 18;
- 2) Mil-dent Niepubliczny Stomatologiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, ul. Piramowicza 5, 08-480 Maciejowice, tel. 25 682-57-05;

Gmina Miastków Kościelny

- 1) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Miastkowie Kościelnym, 08-420 Miastków Kościelny, ul. Kochanowskiego 6, tel. 25 754 41 23

Gmina Parysów

- 1) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej SPES Spółka Cywilna, 08-441 Parysów, ul. Książęca 13, tel. 25 685 53 10;

Miasto i Gmina Pilawa

- 1) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Pilawie, 08-440 Pilawa, ul. Wojska Polskiego 16, tel. 25 685 61 74;
- 2) Spółka Jawna; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Eskulap" Ewa Krawczyk-Łysiak, Michał Łysiak, 08-440 Pilawa, ul. Słoneczna 25, tel. 25 685 61 78;
- 3) DUO DENTICA Stomatologia Rodzinna Barbara Synowska, 08-440 Pilawa, ul. Wojska Polskiego 16, 25 685 68 55;
- 4) NZOZ FIZJOMIX Dorota Niemiec Jóźwicka, ul. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego 7a, 08-440 Pilawa; tel. 503 150 518

Gmina Sobolew

- 1) NZOZ „Centrum”. Ośrodek Zdrowia w Sobolewie, ul. Lipowa 15, 08-460 Sobolew
tel. 25 682 50 29;

Gmina Trojanów

- 1) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Trojanowie, 08 - 455
Trojanów 57A, tel. 25 682 71 22;

Gmina Wilga

- 1) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wildze, 08- 470 Wilga, ul.
Wojska Polskiego, tel. 25 685-35-55;

Żelechów

- 1) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus”, SP. z o.o., 08-430 Żelechów,
ul. Reymonta 36A, tel. 25 754 11 09;
- 2) "Asmed" Przychodnia Lekarzy Specjalistów, 08-430 Żelechów, ul. Ogrodowa 9,
tel. 25 754 19 99;
- 3) PRZYCHODNIA/APTEKA/MEDYCYNA ESTETYCZNA L. Gula, B. Długopolska
s.j. , 08-430 Żelechów, ul. Staszica 21, tel. 25 754 10 44
- 4) Teresa Pszkit – Kamola; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
"REHABILITACJA", 08 – 430 Żelechów, ul. Długa 136 F, tel. 25 754 10 89;
- 5) Samorządowy Ośrodek Zdrowia w Żelechowie, ul. Piłsudskiego 34, 08-430
Żelechów, tel. 25 683 12 55.

Na terenie powiatu garwolińskiego funkcjonuje jeden dom pomocy społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Życzynie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek. Dom obecnie posiada 77 miejsc.

Działają również Warsztaty Terapii Zajęciowej, które przygotowują osoby niepełnosprawne do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Na terenie powiatu garwolińskiego funkcjonuje 39 aptek prywatnych, w tym:

- miasto Garwolin – 15
- miasto Pilawa - 2
- miasto Żelechów – 5
- miasto Łaskarzew – 3
- gmina Borowie – 2
- gmina Garwolin- 1
- gmina Wilga – 1
- gmina Maciejowice – 3
- gmina Parysów –1
- gmina Sobolew – 3
- gmina Miastków Kościelny – 1
- gmina Górzno – 1
- gmina Trojanów - 1

7. Bezpieczeństwo publiczne

Podstawowym kierunkiem pracy całej Policji w kraju jest stworzenie takich warunków, aby obywatel czuł się bezpieczny w domu, szkole, na ulicy i wszędzie tam gdzie przebywa o każdej porze dnia i nocy.

Komenda Powiatowa Policji w Garwolinie wspólnie z Komisariatami strzeże porządku publicznego na terenie powiatu garwolińskiego. Do głównych zadań wykonywanych w ramach swoich obowiązków postawiła:

- ograniczenie wzrostowej tendencji dynamiki przestępczości,
- utrzymanie na pozytywnym poziomie wskaźnika wykrywalności przestępstw stwierdzonych,
- poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- ograniczenie i zdecydowane przeciwdziałanie przestępczości narkotykowej,
- wzrost wykrywalności przestępstw gospodarczych,
- ograniczenie przestępczości nieletnich.

8. Ochrona przeciwpożarowa

Bezpieczeństwo pożarowe na terenie powiatu zabezpiecza Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Garwolinie oraz 101 Ochotniczych Straży Pożarnej z tego 12 w Krajowym Systemie Ratowniczo - Gaśniczym.

Forma ochrony ludzi i mienia przed wszelkimi zagrożeniami wynikającymi z praw przyrody oraz rozwoju cywilizacji technicznej opiera się na scentralizowanym systemie ratowniczym. Bazą tego systemu jest Państwowa Straż Pożarna, która stanowi zawodową, umundurowaną i wyposażoną w specjalistyczny sprzęt formację przeznaczoną do walki z pożarami, klęskami i innymi miejscowymi zagrożeniami.

Požary to jeden z największych żywiołów zagrażających życiu ludzkiemu. Stanowią główne źródło niebezpieczeństw na terenie powiatu garwolińskiego. Występują również inne zagrożenia niż pożarowe takie jak: zagrożenie powodziowe, zagrożenie pożarowe obszarów leśnych.

Miejscowe zagrożenia stwarzają gazociągi wysokiego ciśnienia i średniego ciśnienia przebiegające przez powiat. Duże zagrożenie miejscowe stwarza transport kolejowy i drogowy materiałów niebezpiecznych. Zagrożenie powodziowe na terenie powiatu występuje głównie za sprawą przepływającej przez teren rzeki Wisły wraz z jej dopływami. Do miejsc zagrożonych powodziami zaliczyć należy tereny nadwiślańskie położone w gminach Maciejowice i Wilga.

Powierzchnia lasów w powiecie garwolińskim wynosi ogółem 37 788 ha co stanowi 29% ogólnej powierzchni powiatu. Wszystkie lasy w powiecie garwolińskim zaliczane są do I kategorii (najwyższej) zagrożenia pożarowego.

Jednym z czynników mającym wpływ na bezpieczeństwo przeciwpożarowe powiatu jest zaopatrzenie wodne. Jest ono nierównomierne i nie wystarczające ze względu na brak dojazdów do punktów czerpania wody oraz brak placów manewrowych dla pojazdów straży pożarnej. Stan zaopatrzenia wodnego na terenie powiatu jest niewystarczający. 55 miejscowości nie posiada w ogóle wody do celów gaśniczych. Stanowi to 19,5% ogólnej liczby miejscowości.

Jednostka Ratowniczo – Gaśnicza (JRG) Powiatowej Straży Pożarnej w Garwolinie działa na terenie całego powiatu garwolińskiego. Najbardziej oddalonymi miejscowościami w stosunku do siedziby JRG są miejscowości położone w gminie Trojanów - do 32 km i na terenie gminy Maciejowice - do 35 km.

Bezpieczeństwa przeciwpożarowego na terenie powiatu garwolińskiego strzeże 49 zawodowych funkcjonariuszy PSP w Garwolinie. Biorąc pod uwagę wielkość chronionego przez PSP obszaru ilość zatrudnionych jest nie wystarczająca. Brak etatów oraz środków finansowych uniemożliwia zatrudnienie większej liczby strażaków, ale pomimo tych trudności operacyjne zabezpieczenie terenu jest zadowalające.

9. Środowisko naturalne

Powiat garwoliński leży w całości w dorzeczu Wisły, w regionie Środkowej Wisły. Najważniejsze rzeki przepływające przez teren powiatu to: rzeka Wisła na odcinku od 411 do 459 km oraz jej prawobrzeżne dopływy: Okrzejka, Wilga i Promnik.

Stany wód w rzekach są ściśle powiązane ze stanami rzeki Wisły charakteryzującej się śnieżno – deszczowym zasilaniem w wodę, a co za tym idzie wczesnowiosennymi wezbraniem i jesiennymi niżówkami. Notowane na Wiśle wezbrania powodziowe są pochodzenia roztopowego lub deszczowego i pojawiają się w okresie luty – kwiecień i lipiec.

Wisła jest główną rzeką przepływającą przez teren województwa mazowieckiego. Stanowi ona zachodnią granicę powiatu garwolińskiego. W skali Polski jest ona unikatowym obiektem przyrodniczym, ze względu na jej wielkość oraz stosunkowo niski stopień uregulowania. Warunki przyrodnicze sprawiają, że rzeka ta stanowi dobre siedlisko dla życia wielu gatunków flory i fauny. Wisła ma także ogromne znaczenie dla wędrówki dziko żyjących gatunków ptaków wodno – błotnych. Wzdłuż jej brzegów na wielu odcinkach zachowały się naturalnie występujące zbiorowiska łągów. W środkowym odcinku Wisła silnie meandruje, pozostawiając po obu stronach wiele starorzeczy. Do rzeki Wisły uchodzą główne rzeki powiatu, stanowiące jej prawobrzeżne dopływy tj. Wilga, Promnik i Okrzejka.

Podstawowym celem Ramowej Dyrektywy Wodnej jest osiągnięcie dobrego stanu wód do 2015 roku. W ostatnich kilku latach wdrażano nowe zasady monitoringu, uruchomiono szereg oznaczeń w szczególności biologicznych oraz substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej. Konieczność określenia stanu ekologicznego rzek wymusza bowiem wykonywanie przede wszystkim badań biologicznych (bezkęgowców bentosowych, makrofitów, fitoplanktonu, fitobentosu, ichtiofauny). W znacznie szerszym zakresie badany jest także stan chemiczny rzek w wybranych przekrojach pomiarowych. Badania i ocena wykonywane są dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP).

W czerwcu br. WIOŚ przeprowadził ocenę jakości wód powierzchniowych za 2014 rok w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości substancji priorytetowych,

a także wytyczne GIOŚ do oceny, w których dopuszcza się możliwość dziedziczenia wyników z trzech lat, a w monitoringu diagnostycznym nawet przez okres 6 lat (przez co należy rozumieć przeniesienie wyników oceny elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydromorfologicznych oraz chemicznych na kolejny rok w przypadku, gdy nie były one objęte monitoringiem). Ocenę stanu wód powierzchniowych prezentuje się poprzez ocenę stanu ekologicznego w jednolitych częściach wód (JCWP), a w przypadku wód, których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka – poprzez ocenę potencjału ekologicznego, ocenę stanu chemicznego i ocenę stanu.

Klasyfikacja stanu JCWP rzecznych w województwie mazowieckim jest bardzo niekorzystna. Prawie wszystkie JCWP to wody o złym stanie. O powyższym zdecydował przede wszystkim stan/potencjał ekologiczny wód.

Podobnie przedstawia się ocena wód w powiecie garwolińskim. Ocena wskazuje na umiarkowany stan (potencjał) ekologiczny, a więc zły stan ogólny badanych wód powierzchniowych.

Ocena wód powierzchniowych w powiecie garwolińskim wskazuje na umiarkowany stan (potencjał) ekologiczny badanych wód. O powyższym zdecydowały wskaźniki biologiczne (makrobezkręgowce bentosowe oraz makrofity), a w przekroju Miastków Kościelny także wskaźniki fizykochemiczne (ogólny węgiel organiczny OWO). Wskaźniki chemiczne (z grupy substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej) oznaczano jedynie w przekroju ujściowym Wilgi. Badania wykazały stan chemiczny poniżej dobrego ze względu na przekroczenia w stężeniach WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne).

Powietrze atmosferyczne jest jednym z najbardziej wrażliwych na zanieczyszczenia komponentów środowiska, który jednocześnie decyduje o warunkach życia człowieka, zwierząt i roślin. Zły stan aerosanitarny powoduje pogorszenie zdrowia ludności, straty w środowisku, zwłaszcza w drzewostanie iglastym, a także wymierne straty gospodarcze. Powiat garwoliński może przyciągać turystów i inwestorów między innymi dobrymi warunkami środowiskowymi, a czyste powietrze jest jednym z najbardziej pożądanym czynnikiem. W kontekście powyższych sformułowań zapewnienie odpowiedniej jakości powietrza na obszarze powiatu jest jednym z priorytetowych celów władz samorządowych.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie powiatu garwolińskiego są:

1. źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe. Aktualnie większość kotłowni w obiektach użyteczności publicznej (urzędy, szkoły, obiekty służby zdrowia) zaopatrywane są w ciepło z kotłowni gazowych lub olejowych.
2. źródła transportowe – emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję. Główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki.
3. pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu.
4. zanieczyszczenia allochtoniczne, napływające spoza terenu powiatu, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru.

Rolniczo-przemysłowy charakter powiatu warunkuje w dużym stopniu rodzaj i ilość zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza. Według szacunków WIOŚ w Warszawie główny wpływ na stan zanieczyszczenia powietrza na terenie powiatów, takich jak powiat garwoliński, ma energetyka (udział w bilansie zanieczyszczeń 50-60%) oraz transport i komunikacja (20% zanieczyszczeń). Pozostała część przypada na przemysł i usługi.

Na terenie powiatu nie ma centralnych sieci ciepłych - większą kotłownię węglową eksploatuje na potrzeby sieci miejskiej Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Garwolinie. Zdecydowana większość gospodarstw domowych zaopatrywana jest w ciepło z indywidualnych palenisk domowych, opalanych najczęściej węglem lub koksem (pomimo podłączenia części mieszkańców do sieci gazowej). Sytuacja taka jest odzwierciedleniem ogólnokrajowych tendencji – niższą ceną węgla w stosunku do innych źródeł energii cieplnej. Nowe budownictwo jednorodzinne wykorzystuje także ekologiczne nośniki ciepła (olej opałowy, gaz). Nieliczne budynki ogrzewane są elektrycznie lub za pomocą odnawialnych źródeł energii (pompy ciepłe). Niewątpliwym problemem jest nagminne spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości, a także odpadów, w tym tworzyw sztucznych, gumy i tekstyliów. Często paliwem uzupełniającym jest drewno.

W ostatnich latach zmienia się struktura wykorzystywanych paliw. W 2011 roku długość sieci gazowej wynosiła 493,698 km, a liczba przyłączy do budynków wynosiła 7127 sztuk. Odbiorcami gazu było 11 261 gospodarstw domowych (36 562 osób), w tym 6575 gospodarstw wykorzystywało gaz do ogrzewania pomieszczeń. Zużycie gazu wyniosło w 2011 roku 9580,10 tys. m³, w tym na ogrzewanie budynków - 7925,5 tys. m³.

W związku z powyższym, jednym z największych źródeł zanieczyszczenia powietrza na terenie powiatu garwolińskiego jest tzw. niska emisja, czyli emisja pochodząca ze źródeł o wysokości nie przekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to występuje na terenach zwartej zabudowy, gdzie nie ma możliwości przewietrzania. Do atmosfery przedostają się duże ilości sadzy, tlenków węgla, dwutlenku siarki, węglowodorów aromatycznych, merkaptanów i innych szkodliwych dla zdrowia ludzi związków chemicznych. Nasila się to szczególnie w okresie grzewczym (wrzesień – kwiecień). Emisja taka powoduje wyraźne okresowe pogorszenie stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Na stan powietrza w powiecie oddziałują także źródła komunikacyjne. Największe zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw w silnikach pojazdów występuje na skrzyżowaniach głównych dróg, przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu biegnących przez obszary o zwartej zabudowie. Przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest przede wszystkim zły stan techniczny pojazdów, ich zła eksploatacja, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu lub zbyt małą przepustowością dróg.

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012 poz. 914) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie, strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto nie będące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,

- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim dokonano za 2014 r.

W województwie mazowieckim klasyfikację wykonano w 4 strefach: aglomeracji warszawskiej, mieście Radom, mieście Płock i w strefie mazowieckiej do której zalicza się powiat garwoliński .

Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla ozonu

p.	Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy dla ozonu wg poziomu docelowego	Symbol klasy dla ozonu wg poziomu celu długoterminowego
	strefa mazowiecka	PL1404	A	D2

W 2014 roku pomiary prowadzone były na 23 stacjach pomiarowych (14 automatycznych, 9 manualnych) metodami referencyjnymi (wszystkie zanieczyszczenia oprócz automatycznych pomiarów pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5) lub równoważnymi metodom referencyjnym (automatyczne pomiary pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5), określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032).

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2014 r. określono strefy, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych:

- **Strefy zakwalifikowane do wykonania Programów Ochrony Powietrza dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia):**
 - aglomeracja warszawska – pył PM10 (24-h, roczna), dwutlenek azotu NO₂ (roczna), pył PM2.5 (roczna);
 - miasto Radom – pył PM10 (24-h, roczna), pył PM2.5 (roczna);
 - miasto Płock – pył PM10 (24-h, roczna), pył PM2.5 (roczna);
 - strefa mazowiecka - pył PM10 (24-h, roczna), pył PM2.5 (roczna).

- **Strefy zakwalifikowane do wykonania Programów Ochrony Powietrza dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia):**
 - aglomeracja warszawska – benzo/a/piren B/a/P (roczna);
 - miasto Radom – benzo/a/piren B/a/P (roczna);
 - miasto Płock – benzo/a/piren B/a/P (roczna);
 - strefa mazowiecka - benzo/a/piren B/a/P (roczna).
- **Strefy, w których niedotrzymane są poziomy docelowe, dla których nie ma obowiązku wykonania Programów Ochrony Powietrza (kryterium ochrona zdrowia):**
 - aglomeracja warszawska – pył PM2.5 (roczna);
 - miasto Radom – pył PM2.5 (roczna);
 - miasto Płock – pył PM2.5 (roczna);
 - strefa mazowiecka - pył PM2.5 (roczna).
- **Strefy, w których niedotrzymane są poziomy celu długoterminowego, dla których nie ma obowiązku wykonania Programów Ochrony Powietrza (kryterium ochrona zdrowia):**
 - aglomeracja warszawska – ozon O₃ (max 8-h);
 - miasto Radom – ozon O₃ (max 8-h);
 - miasto Płock – ozon O₃ (max 8-h);
 - strefa mazowiecka - ozon O₃ (max 8-h).
- **Strefy, w których niedotrzymane są poziomy celu długoterminowego, dla których nie ma obowiązku wykonania Programów Ochrony Powietrza (kryterium ochrona roślin):**
 - strefa mazowiecka – ozon - AOT40 .

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów Pb, arsen As, kadm Cd, nikiel Ni, ozon O₃ (poziom dopuszczalny) standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) były dotrzymane.

W przypadku stref, dla których POP zostały określone, a standardy jakości

powietrza są nadal przekraczane, zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po upływie okresu 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniając działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

W Ocenie rocznej jakości powietrza zostały wyznaczone także obszary przekroczeń normatywnych stężeń zanieczyszczeń (poziomów dopuszczalnych i docelowych) w strefach, dla których istnieje ustawowy obowiązek sporządzenia Programów Ochrony Powietrza (POP).

10. Struktura gospodarki lokalnej.

W Garwolinie zlokalizowanych jest szereg instytucji o znaczeniu ponadgminnym, obejmujących swym działaniem teren powiatu:

- Powiatowy Urząd Pracy
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Powiatowy Zarząd Dróg
- Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna
- Powiatowy Inspektorat Weterynaryjny
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
- Komenda Powiatowa Policji
- Urząd Skarbowy
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
- Prokuratura Rejonowa
- Sąd Rejonowy
- Ośrodek Doradztwa Rolniczego

Atutem do rozwoju przemysłu w powiecie garwolińskim jest bliskość wielkiej aglomeracji, jaką jest Warszawa (62 km) i dogodne położenie przy drodze krajowej Nr 17 o charakterze tranzytowym Warszawa – Garwolin – Lublin prowadzącej do przejścia granicznego w Hrebennem na granicy Polski z Ukrainą. Spośród dróg wojewódzkich ważną rolę odgrywa droga Nr 801 tzw. „nadwiślanka”.

Na obszarze powiatu działa około 7000 podmiotów gospodarczych. Są to firmy handlowe, transportowe, produkcyjne i usługowe.

Największe firmy mające siedzibę na terenie naszego Powiatu o znaczeniu ponadlokalnym, to:

1. „Avon Operations Polska” Sp z.o.o – Garwolin
2. „INTERDRUK” S.A – Sulbiny
3. „Lechpol” Zbigniew Leszek – Miętne
4. „Ochnik” - Garwolin
5. „Lechpol Logistik Park”
6. „Brüggen Polska Sp. z o.o ” – z siedzibą w Celejowie
7. AkzoNobel Decorative Paints Sp. z.o o - Pilawa
8. “SANTE” A. Kowalski Sp. Jawna- Sobolew
9. Huta Szkła „Czechy” S.A. –Trąbki
- 10.„ERCA POLAND Sp. z o.o - Garwolin
11. Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska – Wola Rębkowska
12. „Zeller Plastik Polska – Wola Rębkowska
13. Przedsiębiorstwo Poligraficzne „RAGUS” Sp. Jawna - Pilawa
14. Banki: PKO S.A., PeKao BP – Garwolin, Bank Spółdzielczy w Garwolinie, Łaskarzewie

Pod koniec 2014 roku na terenie powiatu garwolińskiego zarejestrowanych było 7331 podmiotów gospodarczych, z czego 96% podmiotów należało do sektora prywatnego. Głównym obszarem działalności podmiotów gospodarczych w powiecie garwolińskim jest handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych. Ten rodzaj działalności prowadzi 28% podmiotów w powiecie. Około 15,4 % firm prowadzi działalność związaną z budownictwem, a 12,6% z przetwórstwem przemysłowym. Przedsiębiorstwa zajmujące się pozostałą działalnością usługową stanowią 6,7%.

Biorąc pod uwagę położenie geograficzne, dogodne połączenia komunikacyjne, infrastrukturę, zaplecze materiałowe i produkcyjne, lokalne przedsiębiorstwa są atrakcyjnym partnerem dla inwestorów. Powiat garwoliński jest miejscem do inwestycji krajowych jak i zagranicznych. Wiele gmin powiatu garwolińskiego w swoich planach zagospodarowania przestrzennego posiada tereny przeznaczone pod różnego rodzaju inwestycje. Ponadto w mieście Garwolinie

istnieją duże zasoby dobrej jakości wody co jest atutem dla przyszłych inwestorów. W powiecie garwolińskim większość gmin jest zgazyfikowana, zwodociągowana i posiada nieograniczony dostęp do sieci telefonicznej stacjonarnej.

Powiat garwoliński posiada bardzo wysoki odsetek osób pracujących w rolnictwie. Wielkość ta jest zdecydowanie wyższa niż w sąsiednich powiatach. Bardzo niewiele osób znajduje pracę w sektorze usług rynkowych i nierynkowych. Proporcje te świadczą o niekorzystnej i stagnacyjnej strukturze gospodarki. Struktura zatrudnienia stawia powiat garwoliński wśród powiatów zdominowanych przez rolnictwo i w mniejszym stopniu przez tradycyjne gałęzie przemysłu.

11. Bezrobocie i rynek pracy.

Powiatowy Urząd Pracy i obsługuje obszar właściwy dla Powiatu Garwolińskiego tj. miasta Garwolin, miasta Łaskarzew, miasto - gminy Pilawa, miasto – gminy Żelechów oraz gmin: Garwolin, Borowie, Górzno, Maciejowice, Miastków Kościelny, Łaskarzew, Parysów, Sobolew, Trojanów, Wilga.

Dużym problemem Powiatu Garwolińskiego jest występujące tu bezrobocie, gdyż na dzień 30.12.2014r. 6025 osób zarejestrowanych było jako osoby bezrobotne, a stopa bezrobocia wynosiła 14,6%. Z ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych największy procent około 51,8% stanowią ludzie młodzi do 34 roku życia, 34,4% z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym oraz zasadniczym zawodowym.

Z podanych danych statystycznych wynika, iż w Powiecie Garwolińskim bezrobocie wynosiło blisko 6,5% liczby mieszkańców .

Wzrastające bezrobocie w powiecie garwolińskim spowodowane jest przede wszystkim spowolnieniem koniunktury gospodarczej i słabą kondycją drobnych podmiotów gospodarczych. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest wysokie bezrobocie wśród osób młodych. Poprawy sytuacji na rynku pracy należy szukać w działaniach na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy przy wykorzystaniu Funduszu Pracy, Funduszy Unijnych oraz realizacji programów wspierających rozwój małej średniej przedsiębiorczości. W łagodzeniu skutków bezrobocia należałoby skierować aktywność na edukację młodzieży w zakresie tworzenia i prowadzenia własnych firm,

wspierania autorskich programów szkolnych i szkoleniowych w zakresie biznesu i gospodarki rynkowej, a także na promowanie wiedzy o przedsiębiorczości.

Istotą funkcjonowania programów rynku pracy jest wspieranie pośrednictwa w ograniczaniu bezrobocia i zwiększaniu szans osób chcących podjąć pracę.

Wzrost zarejestrowanych jako osoby bezrobotne spowodowany został wejściem w życie ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym i wynikającą z tego pierwszą rejestracją w urzędzie pracy osób dotychczas niepracujących.

Wiele działań podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Garwolinie skierowanych było na ludzi młodych, ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych absolwentów.

Niezależnie od działań na rzecz młodzieży wchodzącej na rynek pracy oraz bezrobotnych absolwentów, Powiatowy Urząd Pracy prowadził liczne działania mające na celu łagodzenie skutków bezrobocia.

Organizowane były giełdy pracy i spotkania z pracodawcami, prowadzono warsztaty aktywnego poszukiwania pracy. Ponadto pozyskiwano, gromadzono i udostępniano informacje o obszarze rynku pracy.

12. Nauka i kultura

Na terenie powiatu garwolińskiego znajdują się szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, szkoła wyższa. Funkcjonują także szkoły specjalne, pogotowie opiekuńczo-wychowawcze i poradnia psychologiczno-pedagogiczna. W Garwolinie znajduje się Sanatorium Neuropsychiatrii Dziecięcej.

W 2002 roku w Garwolinie utworzony został Oddział Zamiejscowy Społecznej Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości w Łodzi. Nauka w szkole odbywa się w chwili obecnej w systemie zaocznym, ale w niedalekiej przyszłości planowana jest również nauka w systemie stacjonarnym.

Młodzież, dzieci i dorośli, a więc osoby w każdym wieku rozmiłowane w czytelnictwie, mają do dyspozycji na terenie powiatu 39 bibliotek wraz z filiami bibliotecznymi.

W większości gmin działają ośrodki kultury, w których znajdują się pracownie amatorskiego ruchu artystycznego oraz społeczne ogniska muzyczne. W Garwolińskim Ośrodku Kultury funkcjonuje kino oraz galeria sztuki współczesnej.

Na terenie Powiatu Garwolińskiego prowadzą działalność: Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe oraz Powiatowy Szkolny Związek Sportowy. Stowarzyszenia zrzeszają kluby i zespoły sportowe zajmujące się popularyzacją sportu w środowisku wiejskim oraz wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Do najprężniej działających klubów sportowych należą: GKS "Wilga" Garwolin, LKS "Mazowsze" w Miętnej, LKS "Burza" Pilawa, ŁKS "Promnik" w Łaskarzewie, LKS "Sęp" Żelechów. W ciągu 15 lat istnienia Powiatu Garwolińskiego władze samorządowe nie szczędziły starań na rzecz doskonalenia poziomu nauczania oraz osiągania coraz lepszych efektów wychowawczych. W miarę posiadanych i pozyskanych środków Powiat prowadził działania inwestycyjne i remontowe. W ostatnich latach realizowanych było wiele przedsięwzięć mających na celu poprawę i umocnienie stanu infrastruktury placówek oświatowych.

Aktualny stan oświaty w Powiecie.

Publiczne szkoły i placówki oświatowe.

1. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Bohaterów Westerplatte w Garwolinie:

1.1 Liceum Ogólnokształcące,

1.2 Technikum w zawodzie:

- technik ekonomista
- technik organizacji reklamy
- technik informatyk
- technik handlowiec
- technik cyfrowych procesów graficznych

1.3 Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych,

1.4 Szkoła Policealna dla Dorosłych:

- opiekun medyczny

1.5 Kurs kwalifikacyjny:

-Rozliczanie wynagrodzeń i danin publicznych w zawodzie technik rachunkowości

2. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 Centrum Kształcenia Praktycznego im. Tadeusza Kościuszki w Garwolinie

2.1 Technikum w zawodzie:

- technik pojazdów samochodowych
- technik budownictwa
- technik żywienia i usług gastronomicznych
- technik usług fryzjerskich
- technik informatyk
- technik organizacji usług gastronomicznych
- technik kucharz
- technik elektryk

2.2 Zasadnicza Szkoła Zawodowa:

- mechanik pojazdów samochodowych
- kucharz
- wielozawodowa

2.3 Kursy kwalifikacyjne:

- Diagnozowanie i naprawa motocykli
- Technik pojazdów samochodowych
- Operator obrabiarek skrawających
- Technik żywienia i usług gastronomicznych
- Organizacja żywienia i usług gastronomicznych
- Wykonanie usług kelnerskich
- Montaż i konserwacja maszyn i urządzeń elektrycznych

3. Zespół Szkół im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Garwolinie

3.1 Liceum Ogólnokształcące

3.2 Gimnazjum

4. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Praktycznego i Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Miętnej

4.1 Technikum w zawodzie:

- technik handlowiec
- technik mechanizacji rolnictwa
- technik żywienia i usług gastronomicznych
- technik hotelarstwa
- technik ogrodnik

- technik spedytor
- technik pojazdów samochodowych
- technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej

4.2 Zasadnicza Szkoła Zawodowa:

- mechanik pojazdów samochodowych
- kucharz
- wielozawodowa

4.3 Kursy kwalifikacyjne:

- Prowadzenie produkcji rolniczej
 - Prowadzenie sprzedaży
- Organizacja żywienia i usług gastronomicznych

5. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im Tadeusza Kościuszki w Sobolewie

5.1 Liceum Ogólnokształcące

5.2 Zasadnicza Szkoła Zawodowa :

- wielozawodowa

5.3 Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych

6. Zespół Szkół Nr 1 w Żelechowie

6.1 Liceum Ogólnokształcące im. Joachima Lelewela

6.2 Gimnazjum

7. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Ignacego Wyszogoty Zakrzewskiego w Żelechowie.

7.1 Technikum w zawodzie:

- technik geodeta
- technik mechanik
- technik hotelarstwa
- technik ekonomista
- technik żywienia i usług gastronomicznych

7.2 Zasadnicza Szkoła Zawodowa:

- mechanik pojazdów samochodowych
- kucharz

-wielozawodowa

7.3 Kursy kwalifikacyjne:

-Technik żywienia i usług gastronomicznych

8. Zespół Szkół Specjalnych Nr 1 w Garwolinie

8.1 Szkoła Podstawowa Specjalna

8.2 Gimnazjum Specjalne

8.3 Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna :

–wielozawodowa

8.4 Szkoła Przystosabiająca do Pracy

9. Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Przyłęku

9.1 Szkoła Podstawowa Specjalna

10. Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. Marii Konopnickiej w Trzciance

10.1 Gimnazjum Specjalne

10.2 Szkoła Przystosabiająca do Pracy

11 Zespół Szkół Specjalnych w Izdebnie

11.1 Szkoła Podstawowa Specjalna

11.2 Gimnazjum Specjalne

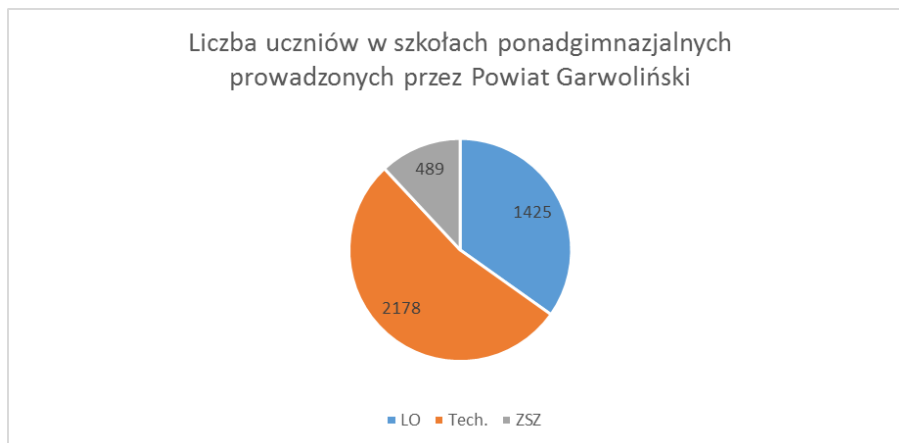
11. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Garwolinie

W szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Garwoliński naukę pobiera 4092 uczniów, do powiatowych gimnazjów uczęszcza 282 uczniów, a w szkołach zaocznych oraz na Kwalifikacyjnych Kursach Zawodowych kształcą się 416 słuchaczy

Poniższy wykres przedstawia liczbę uczniów uczęszczających do różnych typów szkół ponadgimnazjalnych.

Tabela: Nr 1 Wykres liczba uczniów w poszczególnych latach.

Placówki niepubliczne;

Tabela Nr 2: **Liczba osób objętych kształceniem i opieką w placówkach niepublicznych.**

Nazwa placówki	Liczba osób objętych kształceniem, opieką lub wczesnym wspomaganiam
Ośrodek Socjoterapii "Wspólny Dom" w Wildze	38
Katolickie Liceum Ogólnokształcące w Garwolinie	175
Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Garwolinie	31
LO dla Dorosłych w Łaskarzewie	78
Gimnazjum Specjalne w Woli Rowskiej	29
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Woli Rowskiej	29
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Borowiu	36
Gimnazjum Specjalne w Borowiu	12

Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Borowiu	26
LO dla Dorosłych Edukator w Garwolinie	138
Policealna Szkoła Zawodowa Edukator w Garwolinie	123
Policealna Szkoła dla Dorosłych w Łaskarzewie	31
Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Ortus” w Garwolinie	1
Policealna Szkoła Zawodowa Akademia „Abiro”	24
Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Żelechowie	Utworzono 13.07.2015 r.

13. Ekologia i turystyka

Atutem terenów powiatu garwolińskiego jest bogata flora i fauna. W okolicznych lasach podstawowym gatunkiem drzew jest sosna, tworząca głównie bory suche, czasami bory świeże, rzadziej mieszane. Ciekawie pod względem flory przedstawia się wiele parków dworskich z XVIII-XIX wiecznym drzewostanem. Bogata szata roślinna stanowi niewątpliwie dużą atrakcję zarówno dla botaników jak i dla turystów. Warto wspomnieć o wielu pomnikach przyrody, rzadko spotykanych jesionach wyniosłych, lipach drobnolistnych czy okazach starych dębów szypułkowych dochodzących w obwodzie do 7 metrów.

W tychże lasach spotykamy łosie, dziki, borsuki, kuny. Nad rzeką Wilgą utrzymuje się stanowisko bobrów, a i wydra nie jest tu rzadkością, co dowodzi, że degradacja środowiska nie postąpiła zbyt daleko. W starych kościelnych wieżach znajdują się siedliska nietoperzy.

Na terenie powiatu występuje duża różnorodność gryzoni, ptaków (nawet bardzo rzadkie bociany czarne) i płazów.

Na terenie powiatu znajduje się 5 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni około 112 ha. Są to:

a) Rogalec

Rezerwat leśny położony na terenie lasów państwowych uroczyska Rogalec, Nadleśnictwa Celestynów. Administracyjnie należy do gminy Pilawa. Utworzono go 4 lipca 1984 roku na powierzchni 33,19 ha, celem ochrony bogatych florystycznie, wielogatunkowych podmokłych lasów liściastych (olsów i łągów).

b) Czerwony krzyż

Rezerwat florystyczny ustanowiony 25 czerwca 1990 roku na powierzchni 56,33 ha. Obejmuje oddziały uroczyska Podzamcze, Nadleśnictwa Garwolin na terenie gminy Maciejowice. Podstawowym walorem przyrodniczym rezerwatu jest obecność jednego z rzadszych na niżu środkowej Polski, gatunku storczyka – tajeży jednostronnej. Z roślin chronionych występuje podkolan biały i dwa gatunki widłaków: dożdżysty i jałowcowaty.

c) Kopiec Kościuszki

Rezerwat o charakterze florystycznym utworzony 8 grudnia 1989 roku dla ochrony stanowiska rzadkiego górskiego – bodziszka żałobnego. Zajmuje on 6,07 ha lasów państwowych Nadleśnictwa Garwolin, położonych w gminie Maciejowice koło miejscowości Stara Krępa. W rezerwacie znajduje się „Kopiec Kościuszki” upamiętniający bitwę pod Maciejowicami.

d) Torfy Orońskie

Rezerwat Torfy Orońskie został utworzony 12 sierpnia 1987 roku na powierzchni 12,61 ha, na terenie gruntów rolnych i leśnych wsi Oronne w gminie Maciejowice. Rezerwat ma charakter florystyczny, a celem ochrony jest zachowanie stanowiska kilkunastu chronionych i rzadkich gatunków roślin. Jest wśród nich bardzo rzadki widłak wroniec oraz 5 gatunków storczyków. Największy walor przyrodniczy ma obecność ginącego w skali Polski lipiennika Loesela.

Na terenie powiatu znajdują się 133 pomniki przyrody w tym 128 uznanych przez organ wojewódzki i 5 uznanych w drodze podjęcia uchwały przez Radę Gminy Garwolin i Radę Miasta Garwolin).

e) „Polesie Rowskie” - to obszar wód i torfowisk o łącznej powierzchni 3,87 ha, położony na terenie gminy Łaskarzew w obrębie m. Izdebno Kolonia. Celem ochrony

rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych kompleksu wodno-torfowiskowego, z przyległym pasem borów bagiennych oraz stanowiskami chronionych i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt.

f) Obszary chronionego krajobrazu

Zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Siedleckiego z dnia 30 września 1993 roku na terenie powiatu garwolińskiego znajduje się Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu. Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu pow. 70 070 ha obejmuje prawobrzeżny fragment doliny Wisły. Administracyjnie obszar ten należy do 11 gmin: Kołbiel, Siennica, Parysów, Pilawa, Osieck, Sobienie Jeziory, Garwolin, Wilga, Łaskarzew, Maciejowice i Sobolew. Bardzo dużą powierzchnię /7855 ha/ zajmują tereny leśne zaliczone do lasów ochronnych, z czego na lasy zieleni wysokiej przypada 249 ha, lasy masowego wypoczynku 6033 ha, krajobrazowe 1571 ha i glebochronne niespełna 2 ha. Zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Mazowieckiego Nr 38a z dnia 24 stycznia 2001 roku został utworzony Mazowiecki Park Krajobrazowy im. Czesława Łaszka / Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 13 poz. 118/. Część gminy Pilawa znajduje się w granicach otuliny parku, granica otuliny biegnie od granicy gminy Osieck z gminą Pilawa :

- zachodnią stroną drogi Augustówka – Jaźwiny, w kierunku południowym,
- południową stroną linii kolejowej, w kierunku zachodnim, od granicy z gminą Osieck.

Powiat garwoliński zachęca ciszą, świeżym powietrzem i malowniczymi krajobrazami typowymi dla Mazowsza. W takich gminach jak Wilga, Maciejowice, Sobolew czy Trojanów można znaleźć znakomite warunki do wypoczynku, czemu służą liczne ośrodki wypoczynkowe. Dodatkowym walorem są płynące przez ziemię garwolińską uroczymi zakolami dopływy Wisły: Wilga, Okrzejka i Promnik. Powstająca baza agroturystyczna umożliwi spędzenie urlopu w kontakcie z naturą i mieszkańcami wsi, oferując piękne lasy, jeziora lub jazdę konną. Gmina Wilga posiada na terenie Osiedla Turystyczno - Wypoczynkowego atrakcyjne działki przeznaczone pod inwestycje związane z obsługą ruchu turystycznego.

Dużą atrakcją Powiatu Garwolińskiego jest Leśna Ścieżka Przyrodniczo – Kulturowa, położona w Leśnictwie Huta Garwolińska. Ścieżka ekologiczna prowadzi przez lasy, łąki, obok upraw leśnych i stawu, wzdłuż wiekowej alei drzew. Trasa

ścieżki ma kształt pętli o długości 3,8 km, a czas jej przejścia wynosi około 2 –2,5 godz. Zwiedzanie ścieżki jest bezpłatne. Ścieżkę można odwiedzać o każdej porze roku: wiosną obserwować budzącą się do życia przyrodę, latem – pełnię wegetacji, jesienią podziwiać bogatą pełnię barw lasu, a zimą poszukać tropów zwierząt leśnych lub podjąć próbę rozpoznawania drzew znajdujących się w stanie spoczynku.

Ścieżka rozpoczyna się na parkingu, gdzie oprócz miejsc parkingowych znajduje się miejsce na ognisko, sanitariaty a także okazała wiata na 40 osób, zadaszona z ławostołami. Na trasie ścieżki znajdują się tablice informacyjne i tematyczne przedstawiające różne zagadnienia związane z lasem i jego mieszkańcami.

Walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe oraz zasoby wód powierzchniowych predysponują teren do rozwoju turystyki. Usługi turystyczne stanowią potencjalną szansę rozwoju społeczno – gospodarczego. Wymaga to jednak istotnych przekształceń dotychczasowych form, sposobów promocji i inwestycji w zakresie obsługi turystów. Powinny one uwzględniać zasady rozwoju zrównoważonego, nawiązując do lokalnych uwarunkowań przyrodniczych.

Przez teren Powiatu przebiegają szlaki turystyczne:

Szlak niebieski „Czterech Pancernych i Psa”

Wola Rowska (stacja PKP) – Izdebko Kolonia – Dąbrowa – Wanaty – Komisja – Wilga (ośrodki wczasowe) – skansen bojowy I Armii Wojska Polskiego.

Szlak czerwony „Szlak Walk Narodowowyzwoleńczych”

Dęblin – Stężyca – Brzuśce – Długopola – Pawłowice – Paprotnia – Mościska – Kruszyna – Malamówka – Podzamcze – Polik – Pogorzelec – Stara – Krępa – Budy – Krupskie – Leonów – Pilniki – Lewików – Wanaty – Tarnów – Skurcza – Wilga (ośrodki wczasowe) – skansen bojowy I Armii Wojska Polskiego

Szlak żółty „Szlak Kościuszkowski”

Maciejowice (Rynek) – Podzamcze – Oronne – „Drzewo Kościuszki” – Nowa Krępa – Stara Krępa – Pogorzelec – Zakręty – Maciejowice (Rynek)

Szlak Czarny „szlak łącznikowy”

Szlak zielony

Pilawa (stacja PKP) – Łuczna Góra – Łucznicza

Szlak niebieski „Szlak borów Nadwiślańskich”

Wola Rębkowska (stacja PKP) – Sęk – Łuczna Góra – mogiła Powstańców
Powstańców 1863 roku – Łucznicza – Górki – Osiek – rezerwat „Szerokie Bagno” –
Kąciki – Zabieźki (stacja PKP)

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU POWIATU.

1. Uwarunkowania zewnętrzne.

Problemów rozwoju powiatu nie można analizować wyłącznie w jego granicach administracyjnych. Duże znaczenie ma sytuacja gospodarcza w kraju oraz cały obszar uwarunkowań i decyzji zapadających na szczeblu centralnym, na który władze lokalne nie mają praktycznie żadnego wpływu. Powiat Garwoliński jest uzależniony od środowiska zewnętrznego, które wpływa pośrednio lub bezpośrednio na jego funkcjonowanie. Uwarunkowania zewnętrzne często znajdują się poza sferą kontroli oraz możliwości ich kształtowania przez jednostkę samorządu terytorialnego. Niejednokrotnie mają one wpływ negatywny, poprzez co hamują rozwój społeczno-gospodarczy naszego powiatu.

W związku z powyższym, koniecznym jest uświadomienie sobie szans, aby móc z nich korzystać lub zagrożeń, aby ich unikać. Tak, więc szansami są te czynniki, które mają korzystny wpływ na rozwój i funkcjonowanie powiatu. Zagrożeniami natomiast są te czynniki, które poprzez swoje działanie wywierają niekorzystny wpływ na rozwój i funkcjonowanie powiatu.

Zestawienie najważniejszych szans i zagrożeń mających wpływ na funkcjonowanie i rozwój społeczno-gospodarczy Powiatu Garwolińskiego przedstawia się następująco:

SZANSE:

- możliwość pozyskiwania środków zagranicznych i krajowych,
- napływ kapitału zagranicznego,
- możliwość współpracy z regionami zagranicznymi,
- wysokie tempo wzrostu gospodarczego i malejąca inflacja,
- wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa,
- wspieranie polityki prorodzinnej,
- rozwój usług teleinformatycznych,
- położenie powiatu w Województwie Mazowieckim,
- współdziałanie z gminami i ościennymi powiatami,

- bogate i stosunkowo dobrze zachowane środowisko naturalne.
- Możliwości rozwoju turystyki i agroturystyki
- Przebudowa drogi S17 i dostosowanie do parametrów drogi ekspresowej
- Modernizacja linii kolejowej i dostosowanie jej do wyższych kategorii
- Położenie przy szlaku komunikacji drogowej krajowej, wojewódzkiej i szlakach kolejowych
- Dobrze rozwijające się szkolnictwo zawodowe

ZAGROŻENIA:

- brak skutecznej polityki państwa w walce z bezrobociem,
- zbyt małe nakłady państwa na służbę zdrowia, drogownictwo, oświatę
- brak właściwej polityki państwa w zakresie finansowania kształcenia zawodowego w tym doposażania w pomoce naukowe)
- wysokie bezrobocie ukryte na wsi i drobnym rzemiośle,
- zbyt drogie kredyty,
- brak wsparcia rządu w zakresie wspierania (ulgi dla nowopowstających firm, dofinansowania) małych i średnich przedsiębiorstw,
- brak stabilności systemu prawnego,
- zbyt małe środki finansowe w dyspozycji samorządu powiatowego,
- postępujące rozwarstwienie ekonomiczne i społeczne ludności,
- niski stan świadomości ekologicznej,
- ubożenie społeczeństwa,
- atrakcyjność inwestycyjna dużej aglomeracji warszawskiej,
- zbyt małe zainteresowanie władz centralnych problemami powiatów.

2. Uwarunkowania wewnętrzne.

Dokonanie analizy oraz zestawienie mocnych i słabych stron powiatu jest konieczne w celu określenia kierunków rozwoju oraz wyznaczenia obszarów (dziedzin życia), w których niezbędne jest dokonywanie przemian. Są to czynniki, które tkwią wewnątrz powiatu i wynikają z położenia geograficznego, stanu środowiska naturalnego, potencjału społecznego i gospodarczego, zasobów kulturowych oraz wielkości i kondycji finansowej powiatu.

Przez mocne strony powiatu rozumieć należy te walory, które identyfikują powiat i wyróżniają go wśród innych oraz określają i motywują jego rozwój. Natomiast przez słabe strony rozumieć należy różnorodne ograniczenia szeroko rozumianych zasobów powiatu i dziedzin życia publicznego.

Zestawienie mocnych i słabych stron wykazuje dużą ilość ważnych problemów, które wymagają szybkiego rozwiązania. Zadaniem powiatu jest wzmocnić słabe strony oraz opierać się na tych silnych. Dobre zdiagnozowanie stanu powiatu umożliwi skuteczne wybranie drogi rozwoju, którą należy obrać w przyszłości. Analiza mocnych i słabych stron w czterech najważniejszych obszarach przedstawia się w sposób następujący:

A. Rozwój gospodarczy.

MOCNE STRONY:

- duże zasoby ludzkie do wykorzystania,
- bliskość aglomeracji warszawskiej,
- istnienie uzbrojonych terenów pod inwestycje,
- korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne dla rozwoju przedsiębiorczości,
- lokalizacja na terenie powiatu firm o ugruntowanej pozycji na rynku krajowym jak i zagranicznym,
- dobrze rozwinięta sieć drogowa i kolejowa obszaru
- duża ilość małych i średnich firm,

SŁABE STRONY:

- rosnące bezrobocie,
- zbyt małe środki finansowe na walkę z bezrobociem,
- niedostatki w infrastrukturze technicznej (szczególnie na terenach wiejskich),
- migracja ludzi wykształconych do Warszawy.
- małe zaangażowanie samorządów w działalność promocyjną,
- zły stan techniczny wielu odcinków dróg wojewódzkich, powiatowych, gminnych
- brak przeprawy mostowej przez Wisłę ułatwiającej połączenie powiatu garwolińskiego z powiatem kozienickim
- nierównomierny rozkład zakładów przemysłowych i przetwórczych na terenie powiatu
- duża ilość osób mieszkających na terenach wiejskich – ukryte bezrobocie

B. Tereny wiejskie ochrona środowiska.

MOCNE STRONY:

- duże obszary terenu o walorach ekologicznych - przyjazne człowiekowi,
- dobre warunki dla rozwoju produkcji rolnej i przetwórstwa rolnego,
- tereny atrakcyjne ekologicznie – baza dla produkcji zdrowej żywności,
- miejsca do rekreacji i czynnego wypoczynku (ścieżki ekologiczne, siłownie zewnętrzne),
- dobre warunki dla rozwoju agroturystyki,
- rezerваты przyrody (Rogalec, Czerwony Krzyż, Kopiec Kościuszki, Torfy Orońskie),
- szlaki turystyczne,
- atrakcyjne tereny nad Wisłą.

SŁABE STRONY:

- słabo rozwinięta sieć infrastruktury technicznej,
- niski stopień oczyszczania ścieków w obszarach wiejskich,
- zła struktura agrarna (duża ilość małych gospodarstw rolnych),
- niski poziom wsparcia w promocji i działalności grup producenckich umożliwiających prowadzenie profesjonalnego marketingu produktów rolnych oraz wprowadzających towary na dalsze rynki zbytu,
- zbyt małe wykorzystanie potencjału turystycznego powiatu,
- brak informacji turystycznej,
- mała liczba i brak właściwej promocji gospodarstw agroturystycznych,
- słabe działania samorządów lokalnych w zakresie biur turystycznych promocji walorów przyrodniczych i turystycznych powiatu.

C. Infrastruktura.

MOCNE STRONY:

- dobrze rozwinięta sieć dróg,
- korzystne położenie komunikacyjne,
- perspektywa budowy drogi ekspresowej S17,
- linie kolejowe,
- rozwój sieci telefonii przewodowej i bezprzewodowej.

SŁABE STRONY:

- niskie parametry techniczne dróg gminnych i powiatowych w szczególności na obszarach wiejskich,
- brak ścieżek rowerowych,
- wysokie koszty utrzymania dróg w związku z niskimi parametrami drogowymi, rozwiniętą siecią dróg i ilością obiektów inżynierskich
- brak przeprawy mostowej przez Wisłę ułatwiającej połączenie powiatu garwolińskiego z powiatem kozienickim w woj. mazowieckim,
- zły stan techniczny infrastruktury przeciwpowodziowej i urządzeń melioracyjnych
- brak rozwiązań technicznych mających na celu zagospodarowanie wód opadowych.- mała retencja
- ograniczony dostęp do internetu szerokopasmowego

D. Usługi publiczne.

MOCNE STRONY:

- dobrze rozwinięta sieć szkół ponadgimnazjalnych,
- duży procent kształcenia młodzieży w szkołach zawodowych
- rozwój szkolnictwa zawodowego
- różnorodność zawodów nauczania,
- dobrze funkcjonujący system uczniowskich klubów sportowych,
- zabezpieczenie potrzeb w zakresie szkolnictwa specjalnego, resocjalizacji młodzieży oraz dostosowania społecznego osób niepełnosprawnych,
- dobrze rozwinięta baza sportowa.
- dobrze rozwinięta sieć placówek służby zdrowia
- nowoczesny i dobrze wyposażony szpital

SŁABE STRONY:

- małe zainteresowanie przedsiębiorców długoterminowymi porozumieniami (dotyczącymi kształcenia zawodowego)
- trudna sytuacja ekonomiczna SP ZOZ w Garwolinie,

- niska jakość świadczonych usług medycznych, wynikająca z niedofinansowania służby zdrowia,
- wzrost patologii społecznych,
- słabo rozwinięta polityka senioralna,
- brak rozwiniętego systemu informatycznego jako źródła informacji dla społeczeństwa,
- niedostatecznie rozwinięta baza materialna służąca realizacji zadań polityki społecznej
- niedostateczna i przestarzała baza lokalowa administracji samorządu powiatowego.

III. CELE ROZWOJU POWIATU GARWOLIŃSKIEGO.

1. Sposób formułowania celów rozwoju powiatu.

Opracowanie celów rozwoju Powiatu Garwolińskiego jest rezultatem analizy stanu powiatu, w tym jego słabych i mocnych stron, oraz obecnego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Punktem wyjścia kształtowania procesów rozwojowych jest określenie i wybór celów. Z uwagi na istnienie wielu różnorodnych potrzeb społecznych i gospodarczych wybór konkretnych i najważniejszych celów jest bardzo trudny. Należy również pamiętać o ograniczonych środkach finansowych, które mogą być przeznaczone na ich realizację. W związku z powyższym sformułowane zostały takie cele, które wydają się najbardziej konieczne i pilne do zrealizowania.

Katalog celów rozwoju powiatu sporządzony został według następującej hierarchii:

- Misja rozwoju** jest to deklaracja władz powiatu leżąca u podstaw formułowania strategii, która określa główny kierunek rozwoju.
- Cele strategiczne** są konkretyzacją misji rozwoju. Wskazują kierunki zaspokajania naglących potrzeb mieszkańców powiatu.
- Cele operacyjne** stanowią z kolei konkretyzację celów strategicznych. Wyrażają pożądane potrzeby, które powinny być zaspokojone w perspektywie najbliższych lat.
- Zadania realizacyjne** są to konkretne działania wskazujące na sposób realizacji celów operacyjnych.

Zaznaczyć należy, że cele przyjmują różny stopień szczegółowości. Szczegółowość i precyzja określania celów jest tym większa, im niższy jest stopień hierarchii celu.

2. Misja i cele strategiczne.

Określenie misji rozwoju jest wyrażeniem dążeń władz powiatu wynikającym z całokształtu uwarunkowań, wyznaczającym kierunek dążeń do podniesienia poziomu życia. Dobro mieszkańców i praca na rzecz wspólnoty samorządowej jest głównym zamierzeniem władz Powiatu Garwolińskiego. Trudnym wydaje się fakt pogodzenia częstokroć rozbieżnych potrzeb mieszkańców, jednak istnieją pewne interesy wspólne dla ogółu ludności. Właśnie na tych wspólnych dla wszystkich bądź większości mieszkańców potrzebach skupiły się władze powiatu, określając misję i strategiczne cele rozwoju.

Naszą misją jest:

POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POWIATU GARWOLIŃSKIEGO

Strategiczne cele rozwoju:

C.1: ROZWÓJ LOKALNEGO RYNKU PRACY POPRZEZ WZROST ZATRUDNIENIA I WSPIERANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.

Poprawa jakości życia mieszkańców zależy od lokalnego rozwoju gospodarczego, stąd też wspieranie go poprzez tworzenie najdogodniejszych warunków dla przedsiębiorczości jest najważniejszym zadaniem samorządu. Rozwój gospodarczy to nie tylko zmniejszanie bezrobocia, ale również podnoszenie standardu życia mieszkańców i większe dochody samorządu.

Przeciwdziałanie bezrobociu, łagodzenie jego skutków i aktywizacja zawodowa bezrobotnych jest jednym z czynników poprawiających jakość i poziom życia mieszkańców powiatu. Pamiętać należy o tym, że bezrobocie wywiera bezpośredni wpływ na wzrost zachowań patologicznych. Dotyczy to głównie ludzi młodych, którzy po ukończeniu szkoły nie widzą dla siebie żadnych perspektyw, co sprzyja powstawaniu u nich frustracji. Tworzenie nowych miejsc pracy to w dużym stopniu sięganie po kapitał spoza powiatu, otwarcie się na nowe inwestycje, przyciąganie nowych przedsiębiorców (pracodawców) oraz wspomaganie lokalnej działalności gospodarczej.

Rozwój działalności gospodarczej należy traktować jako bezwzględny priorytet. Powoduje on wzrost dochodów budżetu poszczególnych gmin i powiatu, co umożliwia przeznaczenie coraz większych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb społecznych. Ważnym jest podejmowanie działań dla pobudzenia i ułatwienia działalności gospodarczej polegające na zapewnieniu przedsiębiorcom pomocy doradczej związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej, ułatwieniem dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania, promowaniu jakości wyrobów i usług. Zasadnym jest również wzmocnienie otoczenia instytucjonalnego przedsiębiorstw i jego dostosowanie do szybko zmieniających się warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Stworzenie warunków do wszechstronnego, zrównoważonego rozwoju powiatu i uzyskania odpowiedniej pozycji w województwie jest ściśle związane z systemem promocji powiatu. Poprzez stałą i odpowiednią promocję ukierunkowaną na potencjalnych inwestorów stworzy się możliwość skutecznej realizacji przyjętych celów. Pamiętać jednak należy, że tworzenie warunków atrakcyjnych dla inwestorów jest procesem długotrwałym, a poza tym praktycznie każdy samorząd w Polsce

zainteresowany jest przyciągnięciem inwestorów zewnętrznych i stawia to sobie jako jeden z celów strategicznych.

Infrastruktura drogowa ma podstawowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego a jej stan oraz jakość nawierzchni jest wyznacznikiem nowoczesności powiatu. Działaniem niezbędnym dla poprawy atrakcyjności powiatu jest inwestowanie w infrastrukturę drogową. Rozwinięta sieć dróg o dobrej nawierzchni niewątpliwie przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości i napływu nowych inwestorów.

Zadaniem, które zostało zapisane w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego jest budowa przeprawy mostowej przez rzekę Wisłę w gminie Maciejowice. Obecnie na terenie powiatu nie znajduje się żadna przeprawa mostowa, co, uniemożliwia mieszkańcom odpowiednią komunikację z Ziemią Radomską. Stwarza to poważne utrudnienia związane z rozwojem lokalnej produkcji, a w szczególności dystrybucji towarów. Nasilenie ruchu tranzytowego przez najbliższe przeprawy znajdujące się w Dęblinie i Górze Kalwarii, oddalone od siebie o ok. 70 km, wymaga budowy mostu w gminie Maciejowice. Dodatkowym czynnikiem przemawiającym za zasadnością budowy przeprawy jest fakt istnienia infrastruktury drogowej w postaci dróg dojazdowych gwarantujących skrócenie czasu trwania prac budowlanych.

C.2: WSPIERANIE ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH ORAZ DZIAŁANIA NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO.

Z uwagi na dużą ilość gospodarstw rolnych na terenie naszego powiatu należy podjąć działania na rzecz modernizacji i poprawy jakości produkcji rolnej oraz zmniejszania dystansu do rolnictwa państw Unii Europejskiej. Koniecznym wydaje się również zorganizowanie pomocy w zakresie promocji dla grup producenckich, specjalizacji i poprawy jakości produkcji rolnej, prowadzenia gospodarstw agroturystycznych, produkcji zdrowej żywności.

Ochrona zasobów przyrodniczych przed degradacją oraz poprawa stanu środowiska naturalnego jest istotnym czynnikiem wpływającym na jakość życia mieszkańców powiatu. Ponadto do intensyfikacji działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego zobowiązują nas przepisy Unii Europejskiej. Poprawa

i utrzymanie dobrego stanu poszczególnych elementów środowiska naturalnego powiatu nie będzie możliwa bez wyeliminowania uciążliwości, których głównym powodem jest niewłaściwa gospodarka odpadami, niedostateczna ochrona wód i powietrza atmosferycznego. Ochrona środowiska powinna stanowić integralną część działań we wszystkich sferach życia społeczno-gospodarczego ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury technicznej, sfery produkcyjnej, budownictwa, gospodarowania na terenach wiejskich, edukacji i wychowywania młodzieży.

Ze względu na brak dużych ośrodków przemysłowych mogących zanieczyszczać środowisko naturalne, Powiat Garwoliński posiada interesujące walory przyrodnicze, krajoznawcze i turystyczne, które należy promować i odpowiednio wykorzystywać. Przywracanie naturalnych walorów przyrodniczo-kulturowych oraz dążenie do promocji dziedzictwa lokalnego naszego terenu pozwoli na postrzeganie naszego powiatu jako miejsca przyjaznego do zamieszkania oraz stworzy możliwości do rozwoju turystyki. Dobrze zachowane i czyste środowisko naturalne jest jednym z podstawowych czynników rozwoju turystyki na naszym terenie. Szczególnie obszary położone nad Wisłą (gmina Maciejowice, Wilga) oraz tereny gmin Sobolew i Trojanów są bardzo atrakcyjne pod względem walorów turystycznych. Elementem krajobrazu kulturowego dodającym uroku, a zarazem przedstawiającym historię powiatu są licznie występujące na jego terenie zespoły dworsko – pałacowe i parki podworskie z wieloma pomnikami przyrody.

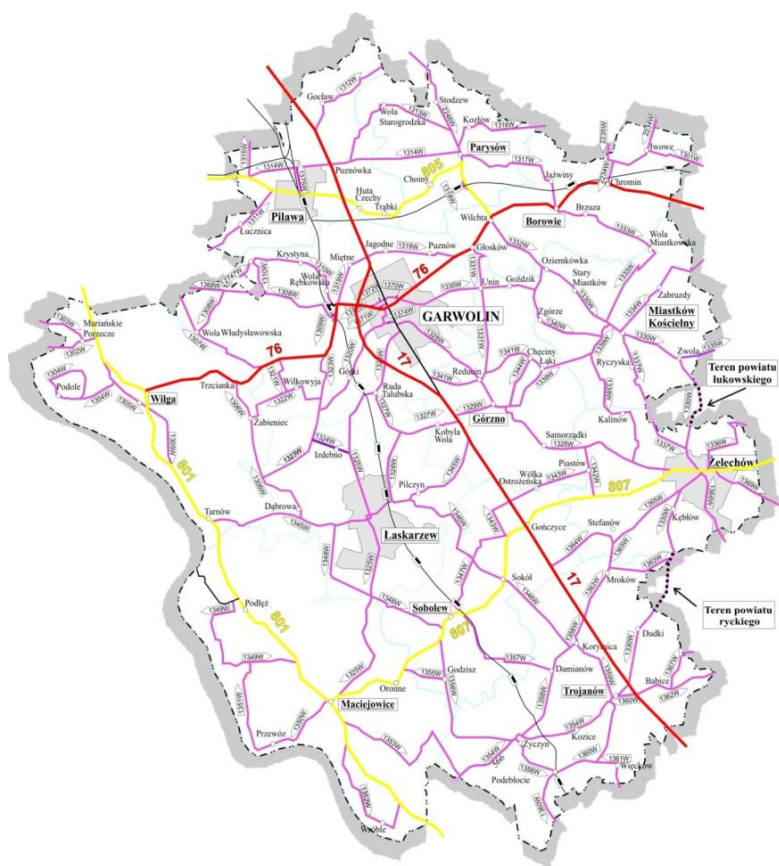
Dużo uwagi należy poświęcić gospodarstwom agroturystycznym, których na naszym terenie jest niewielka ilość pomimo istnienia warunków do ich funkcjonowania. Jednym z największych problemów rozwoju agroturystyki jest niedostosowanie wiejskich gospodarstw do potrzeb turystów i wciąż jeszcze zbyt mała wiedza na temat prowadzenia takiego gospodarstwa. Bezrobocie na wsi zmusza do szukania dodatkowych i alternatywnych sposobów wykorzystania zasobów gospodarstw rolnych oraz naturalnych warunków wsi.

Rozwoju turystyki nie można utożsamiać tylko z napływem turystów z zewnątrz, również mieszkańcy naszego powiatu mogą korzystać z walorów przyrodniczych i kulturowych naszych ziem. W związku z powyższym koniecznym wydaje się rozpropagowanie idei turystyki „weekendowej”, przywracania naturalnych walorów przyrodniczo- kulturowych, zachowanie dziedzictwa lokalnego. Gminy wiejskie powiatu garwolińskiego powinny stać się w przyszłości doskonałym

miejszem dla dłuższego wypoczynku rodzinnego, wypoczynku dla osób szukających ciszy i spokoju, dla dzieci i młodzieży (np. szkoły przeżycia, zielone szkoły, obozy i kolonie letnie) oraz dla ludzi starszych (wprowadzenie polityki senioralnej).

Jednym z zadań dla naszego powiatu jest przygotowanie w porozumieniu ze wszystkimi samorządami gminnymi atrakcyjnego projektu ścieżek rowerowych - co bez wątpienia w konsekwencji podniesie atrakcyjność turystyczną powiatu. Tworzenie bezpiecznych ścieżek rowerowych ma na celu ograniczenie emisji gazów w transporcie drogowym poprzez zmniejszenie wykorzystania samochodów osobowych na rzecz transportu niezmotoryzowanego. Ważne jest przy tym, aby użytkownicy dróg byli przekonani o korzyściach płynących ze zmiany środka lokomocji, jakim jest samochód na rower. Przyniesie to w konsekwencji wiele korzyści dla zdrowia i bezpieczeństwa drogowego mieszkańców oraz ochrony środowiska naturalnego. Szczególnym celem jaki planuje zrealizować Powiat Garwoliński jest modernizacja dróg powiatowych przebiegających przez obszary wiejskie, które umożliwią mieszkańcom lepszy dostęp do obiektów użyteczności publicznej oraz zapewnienie spójności terytorialnej, a także komunikacyjnej terenu powiatu z siedzibą powiatu.

Rys. sieć dróg na terenie powiatu garwolińskiego

C.3: WZROST JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH USŁUG PUBLICZNYCH.

Rozwój powiatu nie może odbywać się bez zapewnienia odpowiedniej jakości świadczonych usług publicznych, takich jak: edukacja i sport, promocja i ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, usługi społeczne, załatwianie spraw z zakresu administracji publicznej. W dobie dostępu do internetu powinniśmy swoje działania sprowadzić do umożliwienia społeczności dostępu do szeroko pojętych e- usług (e- administracja , e- zdrowie, wprowadzenie biletów elektronicznych w komunikacji).

Jednym z najistotniejszych zadań samorządu powiatowego jest edukacja, ponieważ jego przyszłość zależy od dobrze wykształconych i młodych ludzi. Dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych wraz z zapleczem jest jednym z atutów naszego powiatu, który należy dobrze wykorzystać. Problemem szkolnictwa zwłaszcza zawodowego jest szybka zmienność rynku pracy. Dopasowanie oferty edukacyjnej nie jest zadaniem szybkim i łatwym do realizacji. Przekwalifikowanie kadry, doposażenie w nowy sprzęt i pomoce dydaktyczne oraz promocja nowego kierunku kształcenia często nie nadążają za szybkimi zmianami rynku pracy.

Należy wzmocnić współpracę pomiędzy szkołami, urzędem pracy, a pracodawcami w zakresie tworzenia nowych kierunków kształcenia, a także organizowania praktyk zawodowych. Koniecznym jest również wyrównywanie poziomu edukacji dzieci i młodzieży na terenach wiejskich. Na gorszy start i szanse edukacyjne dzieci wiejskich składa się szereg barier związanych z funkcjonowaniem systemu oświatowego na wsi (np. ograniczenie dostępu do przedszkoli) oraz barier związanych z sytuacją materialną rodzin wiejskich, a także małymi aspiracjami edukacyjnymi rodziców.

Na terenie powiatu działa Powiatowe Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych, którego celem jest wszechstronne krzewienie kultury fizycznej i turystyki wśród środowisk wiejskich oraz Powiatowy Szkolny Związek Sportowy, którego zadaniem jest propagowanie i rozwój kultury fizycznej wśród młodzieży szkolnej. W ramach realizacji zadań związanych z popularyzacją sportu wśród naszych mieszkańców, władze powiatu współpracują z wymienionymi stowarzyszeniami i wspierają ich działalność.

Zdrowie traktowane jest jako dobro publiczne, które przysługuje każdemu obywatelowi. Konstytucja RP gwarantuje obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Wykonaniem tych konstytucyjnych praw gwarantujących dostęp do świadczeń zdrowotnych jest troska władz o zdrowie mieszkańców powiatu jak również zorganizowanie i utrzymywanie obiektów publicznej służby zdrowia, świadczących podstawowe (POZ), specjalistyczne usługi dla mieszkańców tego regionu. Rolę tę, na terenie powiatu spełnia szpital w Garwolinie.. Szpital Powiatowy w Garwolinie jest jedyną placówką tego typu w całym powiecie. W świetle aktualnie obowiązujących standardów lecznictwa istniejący szpital jest jednostką nowoczesną, wyposażoną w nowoczesny sprzęt medyczny. Dobre zdrowie i samopoczucie psychiczne jest podstawowym elementem optymalnego funkcjonowania człowieka w ciągu całego życia. Obecna sytuacja zdrowotna naszego społeczeństwa jest zła i systematycznie pogarsza się, dlatego pożądana jest szeroko rozumiana promocja zdrowia i aktywnego trybu życia co wiąże się z aktywnym uprawianiem sportu i rekreacji.

Na poziomie lokalnym istotną rolę w sprawach bezpieczeństwa publicznego odgrywa samorząd powiatowy. Organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości powinny być dla niego partnerem, który odpowiada na zapotrzebowanie lokalnej społeczności. Bardzo ważną rolę odgrywa wychowanie młodzieży i powszechna jej edukacja na rzecz bezpieczeństwa, w tym zwłaszcza kształtowanie postaw społecznych jednoznacznie negujących przestępstwo. Szczególnie ważnym jest przeciwdziałanie stereotypowi awansu materialnego młodzieży poprzez grupowe lub indywidualne działania przestępcze. Koniecznym jest szybkie reagowanie na wszelkie przejawy naruszenia prawa i poprawa poczucia bezpieczeństwa obywateli poprzez określenie zjawisk i przyczyn wywołujących lokalne zagrożenie oraz stworzenie mechanizmów współpracy organów administracji terenowej z Policją w zakresie wymiany informacji i opracowania form działalności prewencyjnej.

Pierwszym krokiem prowadzącym do poprawy jakości załatwianych spraw z zakresu administracji publicznej będzie zerwanie panujących stereotypów dotyczących konieczności pokonania wielu trudności przy załatwianiu konkretnej sprawy. Konieczne są działania mające na celu usprawnienie pracy urzędu oraz polepszenie i przyspieszenie obsługi interesantów. Stworzenie bardziej dogodnych warunków dla załatwiania indywidualnych spraw mieszkańców naszego powiatu

przyczyni się do zwiększenia zaufania obywateli do lokalnej władzy. Ten cel osiągnąć można poprzez zorganizowanie Biura Obsługi Interesanta, wprowadzenie jak największej ilości e- usług, które to znacznie usprawnią załatwianie indywidualnych spraw patentów. Chodzi o to, aby mieszkaniec, mógł załatwić swoją sprawę szybko i sprawnie, bez zbędnego biegania po budynku i szukania odpowiedniego wydziału i urzędnika lub wychodzenia z domu.

Misję rozwoju Powiatu Garwolińskiego i poszczególne cele strategiczne przedstawia poniższy wykres:

**POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA
MIESZKAŃCÓW POWIATU
GARWOLIŃSKIEGO**

C1: Rozwój lokalnego rynku pracy poprzez wzrost zatrudnienia i wspieranie rozwoju gospodarczego.

C2: Wspieranie rozwoju obszarów wiejskich oraz działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

C3: Wzrost jakości świadczonych usług publicznych.

3. Cele operacyjne i zadania realizacyjne.

CEL STRATEGICZNY C1: ROZWÓJ LOKALNEGO RYNKU PRACY POPRZEZ WZROST ZATRUDNIENIA I WSPIERANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.

CEL OPERACYJNY C1.1: Wykorzystanie potencjału gospodarczego powiatu oraz kreowanie korzystnego klimatu dla rozwoju gospodarczego.

Zadania realizacyjne:

C1.1.A Stała Promocja Terenów Inwestycyjnych .

C1.1.B Prowadzenie aktywnych działań dla pozyskania inwestorów zewnętrznych.

- C1.1.C Opracowanie powiatowego przewodnika dla inwestora, który będzie zawierał podstawowe informacje dla podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą i dla inwestorów zgodnie z wytycznymi PAIZ, a w szczególności:
- wolne tereny inwestycyjne w powiecie,
 - grunty do nabycia,
 - ulgi i zachęty podatkowe,
 - adresy urzędów i kontakt do odpowiednich urzędników.
- C1.1.E Intensywna promocja walorów gospodarczych powiatu.
- Budowanie właściwego wizerunku powiatu jako miejsca wzrostu gospodarczego i inwestycyjnego.

CEL OPERACYJNY C1.2: Tworzenie jak najlepszych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.

Zadania realizacyjne:

- C1.2.A Udzielanie informacji o dostępnych środkach pomocowych na wsparcie działalności a także rozwój firmy.
- C1.2.B Promocja przedsiębiorczości poprzez utworzenie bazy danych dysponującej informacjami na temat potencjału gospodarczego lokalnych przedsiębiorców i ich produktów.
- C1.2.C Integracja środowisk samorządowych i gospodarczych w zakresie aktywnej formy prezentacji osiągnięć i możliwości gospodarczych na konferencjach, wystawach mających na celu prezentację i promocję dorobku powiatu i firm działających na jego terenie oraz zaproszenie potencjalnych inwestorów do inwestowania na terenie powiatu.
- C1.2.D Inicjowanie w gminach powiatu oraz w Starostwie Powiatowym działań mających na celu usprawnienie procedur administracyjnych i załatwiania formalności związanych z podejmowaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej.
- C1.2.E Wspieranie miejscowych przedsiębiorców w podejmowaniu nowych inwestycji i tworzeniu stałych miejsc pracy, współpraca i wspieranie grup producenckich.

CEL OPERACYJNY C1.3: Rozwój lokalnego rynku pracy i wdrażanie rozwiązań mających na celu przeciwdziałanie bezrobociu.

Zadania realizacyjne:

- C1.3.A Inicjowanie współpracy Powiatowego Urzędu Pracy, samorządów lokalnych, szkół, pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy.
- C1.3.B Prowadzenie działań mających na celu łagodzenie skutków bezrobocia m.in. przez: organizowanie giełd pracy, spotkań z pracodawcami, prowadzenia warsztatów aktywnego poszukiwania pracy.
- Upowszechnianie form wsparcia dedykowanych osobom młodym (bon szkoleniowy, bon stażowy, dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej,
- C1.3.C Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe:
- pomoc w zapewnieniu pracodawcom odpowiednio przygotowanej kadry,
 - pomoc bezrobotnym w poszukiwaniu pracy odpowiadającej ich przygotowaniu, możliwościom i oczekiwaniom,
 - świadczenie usług doradczych poprzez udzielenie pomocy w wyborze zawodu i miejsca zatrudnienia, kierunku kształcenia i szkolenia zawodowego,
 - świadczenie usług ukierunkowanych na pomoc specjalistyczną tj, wykorzystanie testów psychologicznych,
 - prowadzenie naboru kandydatów do pracy sezonowej.
- C1.3.D Wdrażanie form aktywizacji bezrobotnych takich jak: staże absolwenckie, umowy absolwenckie, roboty publiczne, prace interwencyjne, pożyczki dla bezrobotnych.
- C1.3.E Stałe dostosowywanie ofert szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy.
- C1.3.F Wdrażanie programów rynku pracy z uwzględnieniem bezrobotnych absolwentów, a także młodzieży zamieszkałej na terenach wiejskich oraz w małych miastach,
- wykorzystywanie funduszy z programów unijnych

CEL OPERACYJNY C.1.4: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności powiatu.

Zadania realizacyjne:

C1.4.A Poprawa stanu technicznego, parametrów użytkowych i bezpieczeństwa dróg powiatowych i gminnych w pierwszej kolejności dróg ułatwiających dojazd do terenów inwestycyjnych, centralnych ośrodków gminnych i atrakcyjnych terenów turystyczno rekreacyjnych poprzez:

- modernizację dróg w celu osiągnięcia standardów dróg powiatowych
- modernizację istniejących mostów i przepustów,
- zwiększenie dostępności obszarów wiejskich do dróg wojewódzkich, krajowych poprzez zmodernizowane drogi powiatowe
- partnerstwo z gminami w zakresie poprawy dostępności usług komunikacji publicznej dla ludności zamieszkałej w znacznej odległości od głównych ciągów komunikacyjnych (opracowanie przy współudziale gmin zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla powiatu garwolińskiego).
- odpowiednie oznakowanie dróg,
- poprawę stanu poboczy.
- poprawa stanu technicznego infrastruktury przeciwpowodziowej i urządzeń melioracyjnych
- budowa nowoczesnych systemów odwodnienia mających na celu zagospodarowanie wód opadowych.
- modernizacja wałów przeciwpowodziowych
- wsparcie w ramach prowadzenia melioracji i drenacji terenów rolniczych
- dostęp do szerokopasmowego internetu

C1.4.B Działania dla pozyskania środków zewnętrznych na modernizację dróg, w szczególności środków z Unii Europejskiej.

C1.4.C Wspieranie przebudowy drogi nr 17 na drogę ekspresową oraz dążenie wspólnie z samorządami gminnymi do zaplanowania odpowiedniej komunikacji i zjazdów z drogi ekspresowej i połączeniami z gminami.

C1.4.D Stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju turystyki rowerowej – budowa ścieżek rowerowych.

C1.4.E Zwiększenie stopnia spójności komunikacyjnej z regionem radomskim poprzez budowę przeprawy mostowej w gminie Maciejowice.

CEL STRATEGICZNY C2: WSPIERANIE ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH ORAZ DZIAŁANIA NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO.

CEL OPERACYJNY C2.1: Rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.

Zadania realizacyjne:

C2.1.A Współpraca z ARiMR, ODR, LGD w zakresie tworzenia systemu gromadzenia danych i rozpowszechniania informacji o dostępnych środkach finansowych, kredytach, pożyczkach oraz środkach z Unii Europejskiej dla osób rozpoczynających lub rozwijających specjalistyczne gospodarstwa rolne:

- pomoc dla rolników przy ubieganiu się o środki finansowe z Unii Europejskiej na inwestycje w gospodarstwach rolnych, służące poprawie jakości produkcji rolnej, zmianie jej profilu, czy też wzmocnieniu konkurencyjności gospodarstw rolniczych.

C2.1.B Współpraca przy upowszechnianiu rolnictwa ekologicznego

C2.1.C Pomoc w organizowaniu i promocja rolniczych grup producenckich mających na celu zwiększenie konkurencyjności produkcji rolnej poprzez:

- organizowanie szkoleń przedstawiających zagadnienia związane z funkcjonowaniem grup oraz płynące korzyści ze wspólnego działania,
- pomoc grupom producenckim w pozyskiwaniu środków finansowych krajowych i zagranicznych,
- integrowanie środowisk rolniczych do podejmowania wspólnych programów rozwojowych,
- poszukiwanie rynków zbytu.

C2.1.D Pomoc w dostosowaniu produkcji rolnej do unijnych norm jakości produkcji żywności oraz promocja bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie i przetwórstwie rolno spożywczym.

C2.1.E Pomoc w dostosowaniu do wymogów Unii Europejskiej systemu doradztwa rolniczego, systemu kształcenia zawodowego i wdrażania postępu do produkcji rolnej.

C2.1.F Scalanie i wymianę gruntów.

CEL OPERACYJNY C2.2: Poprawa warunków bytowych ludności zamieszkującej tereny wiejskie oraz kreowanie pozarolniczych miejsc pracy.

Zadania realizacyjne:

C2.2.A Poprawa stanu infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich:

- wspieranie budowy infrastruktury technicznej,
- modernizacja dróg powiatowych w ramach PROW 2014-2020
- budowa ścieżek rowerowych

C2.2.B Stworzenie systemu zachęt dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy na terenach wiejskich.

C2.2.C Wykorzystywanie pozarolniczych źródeł dochodu m.in. rozwój działalności gospodarczej oraz tworzenie gospodarstw agroturystycznych.

C2.2.D Wspieranie i promowanie rozwoju rzemiosła, rękodzielnictwa.

- tworzenie partnerstw z gminami i wspieranie polityki senioralnej

C2.2.E Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego wsi.

CEL OPERACYJNY C2.3: Rozwój systemu ochrony przyrody.

Zadania realizacyjne:

C2.3.A Poprawa czystości powietrza:

- modernizacja przestarzałych systemów grzewczych w jednostkach powiatu,
- termomodernizacja budynków.
- wspieranie i rozbudowa infrastruktury odnawialnych źródeł energii
- wspieranie gospodarki niskoemisyjnej
- wspieranie wymiany taboru autobusowego na sprzęt o niskiej emisji spalin

C2.3.B Zwiększanie lesistości i ochrona istniejących lasów:

- zalesianie gruntów rolniczo mało przydatnych,
 - wykonanie planów urządzeń lasów
- C2.3.C Objęcie ochroną najcenniejszych pod względem ekologicznym obszarów powiatu.
- C2.3.D Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu m.in. poprzez odpowiednią edukację dzieci i młodzieży, promocję akcji ekologicznych oraz wspieranie poszczególnych samorządów gminnych w budowie ścieżek przyrodniczo - ekologicznych.

CEL OPERACYJNY C2.4: Wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajoznawczych powiatu poprzez promocję i rozwój infrastruktury.

Zadania realizacyjne:

- C2.4.A Tworzenie szlaków turystycznych i budowa ścieżek rowerowych na bazie atrakcyjnych miejsc krajobrazowych i historycznych powiatu:
- wspieranie tworzenia ścieżek edukacyjnych i ich wykorzystywanie dla celów turystycznych,
 - wykorzystanie istniejących zespołów dworsko – pałacowych wraz z zabytkowymi parkami pełnymi pomników przyrody,
- C2.4.B Stworzenie systemu informacji o ofercie turystycznej, imprezach rekreacyjnych i kulturowych, szlakach turystycznych oraz gospodarstwach agroturystycznych.
- wydanie folderu promującego walory przyrodniczo - kulturowe powiatu,
 - współpraca samorządów z instytucjami turystycznymi i ośrodkami kultury w zakresie budowania bazy danych.
- C2.4.C Wspieranie i pomoc w tworzeniu gospodarstw agroturystycznych:
- promocja usług agroturystycznych.
- C2.4.D Kształtowanie postaw proturystycznych oraz upowszechnianie wiedzy krajoznawczej o regionie wśród dzieci i młodzieży.
- C2.4.E Modernizacja i poprawa oznakowania istniejących szlaków turystycznych znajdujących się na terenie powiatu.

CEL STRATEGICZNY C3: WZROST JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH USŁUG PUBLICZNYCH.

CEL OPERACYJNY C3.1: Rozwój systemu edukacji i bazy sportowej.

Zadania realizacyjne:

C3.1.A Modernizacja bazy dydaktycznej i sportowej w powiecie:

- modernizacja i rozbudowa obiektów oświatowych celem stworzenia warunków do realizacji zadań edukacyjnych,
- budowa i modernizacja istniejących sal gimnastycznych oraz rozbudowa zaplecza sportowego jednostek oświatowych,
- modernizacja bazy celem dostosowania do kształcenia zawodowego

C3.1.B Podniesienie jakości kształcenia oraz poszerzenie oferty edukacyjnej:

- Wyposażenie uczniów w umiejętności i techniki skutecznego uczenia się.
- Stosowanie w pracy z uczniami aktywizujących metod nauczania.
- Organizowanie współpracy z ośrodkami naukowymi.
- Wspieranie szkół w zakresie realizacji innowacji pedagogicznych.
- Organizowanie zajęć pozalekcyjnych ukierunkowanych na rozwijanie zainteresowań uczniów.
- Organizowanie współzawodnictwa międzyszkolnego szkół.
- Wspieranie udziału uczniów w olimpiadach, turniejach i konkursach.
- Stworzenie systemu stypendialnego dla uczniów zdolnych.
- Promowanie sukcesów uczniów i nauczycieli w środowisku lokalnym.
- Zwiększenie efektywności doskonalenia nauczycieli i kadry oświatowej.
- Rozwój kluczowych kompetencji oraz tworzenie warunków do aktywności edukacyjnej, społecznej i obywatelskiej.
- Stwarzanie warunków do wymiany międzynarodowej szkół, udziału w projektach europejskich.
- Wspieranie przygotowań do egzaminów zewnętrznych
- Doposażenie szkół, ośrodków kształcenia ustawicznego na rzecz rozwoju kształcenia zawodowego oraz podnoszenie kwalifikacji.
- Dostosowywanie kierunków kształcenia do zapotrzebowania rynku

C3.1.C Rozwinięcie systemu doradztwa i doskonalenia zawodowego nauczycieli:

- badanie i analiza potrzeb szkoleniowych pracowników oświaty,
- promowanie nowoczesnych metod nauczania,
- organizowanie szkoleń i kursów odpowiadającym potrzebom środowiska nauczycielskiego.

C3.1.D Rozwój bibliotek powiatowych, gminnych i szkolnych:

- komputeryzacja bibliotek,
- przenoszenie informacji katalogowych na nośniki elektroniczne,
- tworzenie Lokalnych Centrów Kompetencji Publicznej.

C3.1.E Wspieranie tworzenia i rozwoju szkolnictwa niepublicznego różnego szczebla.

C3.1.F Wyrównanie szans edukacyjnych wszystkich uczniów

- Rozwój form wczesnego wspomagania.
- Podnoszenie jakości procesu edukacyjno-terapeutycznego w szkołach prowadzonych przez Powiat Garwoliński.
- Otwieranie nowych kierunków w ramach klas wielozawodowych.
- Wprowadzenie podstaw edukacji konsumenckiej i prawnej.
- Organizacja efektywnego systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Rozwój bazy dydaktycznej dla kształcenia specjalnego.

C3.1.G Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy i aspiracji młodzieży:

- Modernizacja i wzbogacanie bazy techniczno-dydaktycznej szkół zawodowych.
- Rozszerzenie współpracy szkół zawodowych z partnerami zagranicznymi w ramach programu Erasmus.
- Nawiązanie współpracy z uczelniami i stowarzyszeniami naukowo-technicznymi.
- Współpraca z pracodawcami w zakresie organizacji praktycznej nauki zawodu i szkoleń zawodowych.
- Rozwój partnerstwa szkół i placówek oświatowych z rynkiem pracy.
- Rozwijanie doradztwa zawodowego.
- Podwyższanie i możliwości zmiany kwalifikacji nauczycieli przedmiotów ogólnych i zawodowych oraz doradców zawodowych.
- Modernizacja wyposażenia i pomocy dydaktycznej .

C3.1.H Upowszechnianie uczenia się przez całe życie:

- Modernizacja wyposażenia i pomocy dydaktycznej do potrzeb nowej podstawy programowej.
- Wspieranie szkół prowadzących kształcenie ustawiczne w różnych formach w tym kwalifikacyjnych kursów zawodowych
- Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości edukacji ustawicznej
- Wykorzystanie różnych form edukacji pozaszkolnej w procesie uczenia się.
- Tworzenie oferty edukacyjnej dla osób w różnym wieku
- Zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu poprzez wdrażanie technologii informacyjnej w kształceniu dorosłych.

CEL OPERACYJNY C3.2: Umożliwienie mieszkańcom powiatu dostępu do właściwego poziomu usług medycznych i opieki społecznej.

Zadania realizacyjne:

C3.2.A Zapewnienie właściwych usług lecznictwa zamkniętego i specjalistycznego.

- Doposażanie w sprzęt medyczny w celu optymalnej realizacji świadczeń leczniczych.
- Stałe podwyższanie jakości świadczonych usług medycznych.

C3.2.B Zwiększenie dostępności i zmniejszenie nierówności w dostępie do opieki zdrowotnej.

- Poszerzenie istniejącej infrastruktury i dostępności istniejących form opieki zdrowotnej na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Utworzenie stacjonarnego oddziału leczenia zaburzeń psychicznych dla dorosłych.
- Utworzenie oddziału detoksykacyjnego dla uzależnionych od alkoholu.
- Utworzenie oddziału opieki paliatywnej
- Utworzenie oddziału rehabilitacji

C3.2.C Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Garwolinie mająca na celu dostosowanie do potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu.

- C3.2.D Doposażenie infrastruktury informatycznej SPZOZ w Garwolinie.
- C3.2.E Stworzenie na terenie Szpitala Powiatowego w Garwolinie apteki ogólnodostępnej.
- C3.2.F Realizowanie i wspieranie programów profilaktyki i promocji zdrowia dla mieszkańców powiatu.
- C3.2.G Rozwój edukacji prozdrowotnej:
- Promocja edukacji zdrowotnej, głównie wśród dzieci i młodzieży.
 - Promowanie zdrowego i aktywnego trybu życia.
 - Upowszechnianie informacji o znaczeniu badań profilaktycznych.
- C3.2.H Doskonalenie systemu pomocy społecznej w Powiecie Garwolińskim:
- modernizacja placówek pomocy społecznej,
 - usprawnienie współpracy podmiotów działających w obszarze rozwiązywania problemów pomocy społecznej,
 - pomoc w usamodzielnieniu wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze,
 - poprawa warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym udział w życiu społecznym i zawodowym,
 - pobudzanie społecznej aktywności do działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz innych osób potrzebujących pomocy.
 - poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych i wsparcie rodzin w Powiecie
 - promowanie idei rodzicielstwa zastępczego i kształtowanie wizerunku rodzin zastępczych

CEL OPERACYJNY C3.3: Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego.

Zadania realizacyjne:

- C3.3.A Stworzenie powiatowego systemu monitorowania, planowania i koordynowania działań w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego:
- diagnozowanie źródeł powstawania zagrożeń,
 - opracowanie „mapy przestępczości”,

- prowadzenie stałego monitoringu stanu bezpieczeństwa,
 - zacieśnianie współpracy policji ze społeczeństwem,
- C3.3.B Organizowanie w szkołach spotkań mających na celu przeciwdziałanie patologiom społecznym i przestępczości młodocianych.
- C3.3.C Ochrona terenów znajdujących się nad Wisłą przed zagrożeniem powodziowym.
- C3.3.D Współpraca w zakresie doposażenia jednostek ratownictwa w specjalistyczny sprzęt i samochody (Państwowa Straż Pożarna, Policja).

CEL OPERACYJNY C3.4: Działania ukierunkowane na wzrost dostępności usług świadczonych przez Starostwo Powiatowe w Garwolinie.

Zadania realizacyjne:

- C3.4.A Stworzenie kompleksowego systemu obsługi interesanta „PRZYJAZNY URZĄD”, „ E-Urząd”:
- podniesienie zaufania społeczności lokalnej i zadowolenia z pracy urzędu,
 - skrócenie czasu załatwiania indywidualnych spraw poprzez wdrożenie jak największej ilości spraw załatwianych on- line (e-usługi, e-zdrowie, e – administracja)
 - modernizacja ewidencji gruntów i budynków
 - informatyzacja państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego
 - przybliżenie mieszkańcom powiatu informacji o procedurach załatwiania spraw z zakresu administracji,
 - zwiększenie dostępności mieszkańców do informacji publicznej,
 - promowanie rozwiązań techniczno-organizacyjnych z zakresu nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych w działalności samorządowej administracji publicznej.
- C3.4.B Poprawa obsługi interesantów poprzez budowę nowej siedziby Starostwa Powiatowego w Garwolinie (zlokalizowanie wszystkich wydziałów i podległych jednostek organizacyjnych w jednym miejscu)

IV. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ.

Strategia powiatu jest warunkiem koniecznym dla rozwoju danej jednostki terytorialnej. Sam dokument nie jest jednak receptą na sukces. Aby mógł przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, czuwanie nad jego realizacją i kontrolowanie jej przebiegu.

Strategia rozwoju jest dokumentem, w którym zawarte zostały cele i postulaty wpływające na rozwój powiatu. Z uwagi na ograniczone środki finansowe możliwości realizacyjne są znacznie skromniejsze. Tak, więc należy dokonać wyboru priorytetów, czyli takich celów, które wydają się pilne do zrealizowania w najbliższym okresie czasu. Dlatego potrzebne jest odpowiednie zarządzanie planem strategicznym, którego celem jest optymalne wykonanie wyznaczonych zadań w założonych ramach czasowych i przy wykorzystaniu dostępnych środków oraz zasobów ludzkich. Strategia rozwoju jest dokumentem wieloletnim określającym strategiczne cele działania na kilkanaście lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości.

Realizacja „Strategii Rozwoju Powiatu Garwolińskiego” uzależniona jest od stopnia zaangażowania władz samorządowych, społeczności lokalnych, podmiotów gospodarczych i organizacji społecznych. Od zaangażowania w proces realizacji strategii wszystkich grup społecznych zależeć będzie w przyszłości stopień osiągnięcia przyjętych celów strategicznych. Większość zapisanych zadań i celów należy do kompetencji działania powiatu, niektóre z nich wykraczają jednak poza ten zakres. Dlatego właśnie konieczna jest współpraca powiatu z innymi podmiotami, a w szczególności z samorządami gminnymi, samorządem województwa oraz podmiotami gospodarczymi. Współpraca ta powinna opierać się na zasadach partnerskich, przy pełnym poszanowaniu niezależności podmiotowej i dotyczyć koncentrowania wspólnych wysiłków na rzecz pomyślnego rozwiązywania wielu naglących problemów gospodarczych, infrastrukturalnych, ekologicznych i społecznych. Wspólne działania zdecydowanie zwiększą szanse na realizację zamierzonych zadań.

Konieczne jest dostosowanie struktury organizacyjnej na poziomie Starostwa Powiatowego do pracy z dokumentem strategii oraz opracowanie systemu i procedury działań związanych z:

- ustalaniem listy priorytetowych zadań do realizacji przez samorząd powiatowy w Wieloletniej Prognozie Finansowej,
- sporządzaniem propozycji do budżetu powiatu na kolejny rok,
- opracowaniem programów realizacji zadań strategicznych,
- pozyskiwaniem środków zewnętrznych na realizację niektórych zadań zawartych w strategii,
- sporządzaniem sprawozdań ze zrealizowanych zadań,
- wypracowaniem odpowiedniej polityki informacyjnej wśród mieszkańców o przedsięwzięciach rozwojowych zapisanych w strategii,
- stworzeniem zintegrowanego systemu informacyjnego o powiecie (aktualizowanie bazy danych obejmującej wszystkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego).

System monitorowania i oceniania strategii stanowić będzie podstawę do jej aktualizacji. Z upływem czasu i osiągnięciem kolejnych faz realizacji strategii należy ją poddawać modyfikacjom i uzupełnieniom, których podstawą powinny być względy merytoryczne wynikające ze zmieniających się uwarunkowań rozwoju powiatu, zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych. Dlatego konieczne jest rejestrowanie i analiza kluczowych uwarunkowań rozwoju, która zapewni możliwość elastycznego reagowania na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne. Mogą one bowiem spowodować konieczność modyfikacji celów przyjętych w strategii oraz zmianę sposobów ich realizacji.

Zasada ciągłości procesu planowania rozwoju wymusza ustanowienie mechanizmu, który pozwoli na bieżącą ocenę postępu prac wdrożeniowych oraz okresową weryfikację realizacji strategii. System monitoringu powinien służyć do rozpoznania, według jakiego scenariusza postępuje rozwój; wykrycia sytuacji, wymagającej podjęcia decyzji o korekcie lub o zmianie strategii; oraz oceny stopnia realizacji poszczególnych decyzji strategicznych. Aktualizacja strategii oraz możliwość jej uzupełniania o całkiem nowe cele gwarantuje bieżące odzwierciedlanie potrzeb społeczności Powiatu Garwolińskiego.

Zakłada się, że w wyniku realizacji założeń strategii w przyszłości Powiat Garwoliński będzie:

- nowoczesnym powiatem, o wysokiej randze wśród jednostek samorządu terytorialnego;
- powiatem sprzyjającym rozwojowi przedsiębiorczości;
- powiatem z większą ilością atrakcyjnych miejsc pracy;
- powiatem zintegrowanym społecznie i zarządzanym zgodnie z zasadami partnerstwa;
- powiatem atrakcyjnym dla mieszkańców, mogących realizować swoje aspiracje